THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY DECEMBER 2, 1967

LATVIJA

AMERIKĀ

96. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 2. DECEMBRIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121.
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Atzinība latviešu raidījumiem

AMERIKAS BALSS LATVIEŠU NODAĻA SAŅĒMUSI ASV INFORMĀCIJAS PĀRVALDES GODA BALVU PAR IZCILU DARBĪBU LATVIEŠU RAIDĪJUMU SAGATAVOŠANĀ

Katru gadu ASV informācijas pārvalde novembrī godina tos darbiniekus, kas, veicot uzticētos pienākumus, apliecinājuši sevišķu iniciātīvu, lietpratību un izcilas sekmes. Šogad atzinību saņēma arī Amerikas Balss latviešu nodaļa — vienīgā no Amerikas Balss 37 valodu nodaļām. Še jāpiezīmē, ka šādu apbalvojumu līdz šim saņēmusi vienīgi ungāru nodaļa un krievu valodas raidījumi.

Apbalvoto godināšana, pasniedzot goda diplomus un medaļas, notika svinīgā ceremonijā ASV ārlietu ministrijas lielajā auditorijā, kas atrodas blakus ministrijas vestibilam, kurā izlikti visi valstu karogi, ar kurām ASV pastāv diplomātiskas attieksmes. Šīs karogu rindas vidū skatāmas arī neatkarīgās Latvijas sarkanbaltsarkanās krāsas.

Svinīgajā aktā ASV informācijas pārvaldes darbiniekus un apbalvotos uzrunāja darba ministrs Vercs (Willard Wirtz), uzsverot valsts darbinieku uzdevumus pašreizējā laikmetā. Darba ministrs it sevišķi izcēla informācijas pārvaldes darbinieku vienreizējo lomu, jo tiem dota iespēja runāt uz visu pasauli.

Informācijas pārvaldes direktors Leonards Marks plašo auditoriju iepazīstināja ar sasniegumiem, kurus savā darbā veikuši apbalvotie, un pasniedza viņiem piešķirtos goda diplomus un medaļas. Latviešu nodaļai piešķirto apbalvojumu saņēma tās vadītājs Ēvalds Freivalds. Saņemtajā goda diplomā teikts: „ASV informācijas pārvaldes Amerikas Balss Eiropas departamenta latviešu nodaļai piešķirta goda balva par izciliem raidījumiem latviešu valodā. Latviešu valodas raidījumi ne tikai pārliecinoši atspoguļo ASV politiku un centienus, bet latviešu nodaļa šo darbu veikusi arī modernās radiotechnikas visaugstākajā līmenī."

Amerikas Balss latviešu valodā raidījumus uzsāka 1951. gada vasarā. Kopš šī laika nepārtraukti ritējusi latviešu nodaļas darbība, kuru tagad vada Ēvalds Freivalds. Nodaļas galvenais redaktors ir Benno Ābers, bet par redaktoriem darbojas Aleksandrs Lauberts, Inese Kļava, Vilis Čika un Dzintars Bērziņš. Raidījumu režisori ir Olģerts Parņickis un Kārlis Ķuzulis. Šo darbinieku vadībā katru dienu uz okupēto Latviju pārraida divus pusstundas ilgus raidījumus. Pirmais notiek plkst. 11 dienā pēc Ņujorkas laika (Latvijā dzirdams plkst. 7 vakarā) 11, 13, 19, 25, 31 un 49 metru īsviļņos. Otrs raidījums pēc Ņujorkas laika sākās plkst. 12.30 dienā (Latvijā dzirdams plkst. 8.30 vakarā) 13, 19, 25, 31 un 49 metru īsviļņos.

Bez regulārajiem darbiniekiem Vašingtonā vēl darbojas vesela rinda korespondentu dažādās ASV daļās un citos kontinentos. Tā ASV rietumu piekrastē korespondenta pienākumus veic Harijs Mindenbergs, no Kanadas ziņojumus sniedz Maksis Čulītis, no Austrālijas Voldemārs Dulmanis, bet Eiropā, Amerikas Balss Minchenes birojā, latviešu nodaļas pastāvīgais darbinieks ir Voldemārs Kreicbergs.

Kāds tad ir šo raidījumu saturs? Protams, viens no galvenajiem elementiem katrā programmā ir ziņas, jaunāko notikumu apskats. Tad speciālkorespondentu ziņojumi no ASV, Eiropas un citām zemēm, analīzes par politiskajiem notikumiem, ASV un pasaules preses apskati, radio un televīzijas komentāri, reportāžas un intervijas par saimniecību un zinātni, pārrunas par mākslu un literātūru, grāmatu recenzijas, sports, ainas no dzīves ASV. Protams, izcilu vietu ieņem arī ziņojumi un reportāžas par latviešu darbu un dzīvi ASV un citās zemēs, intervijas ar latviešiem no visām dzīves nozarēm, tāpat drāmatiskās un mūzikālās programmas, kuru sagatavošanā piedalījusies vesela rinda latviešu mākslinieku. Sestdie-

(Nobeigums 5. lpp.)

Cildens devums

Adelaides celtniecības apvienības direktors Kārlis Līdums Austrālijā ziedojis Latviešu nacionālajam fondam pāri par 2000 dol. grāmatas „Latvia — Country and People" piesūtīšanai visiem Apvienoto nāciju delegāciju vadītājiem un Austrālijas valdības un parlamenta locekļiem. Latviešu nacionālais fonds izsūtāmajām grāmatām pievienos īsu pavadrakstu, tajā norādot uz Pad. savienības iznīcināto Baltijas valstu neatkarību, kuras savā laikā bija pilntiesīgas Tautu savienības locekles, reizē lūdzot palīdzību okupēto Baltijas valstu atbrīvošanai no padomju koloniālisma žņaugiem. Pavadrakstā atzīmēs arī grāmatas dāvinātāja vārdu un dzīvesvietu.

Kārlis Līdums, būdams īstens latviešu patriots, arī agrākajos gados jau ziedojis ievērojamas summas ne tikai Austrālijas latviešu nacionālo un sociālo pasākumu atbalstīšanai, bet sniedzis arī atbalstu Eiropas latviešu pasākumiem, to vidū regulāri atbalstot Latviešu nacionālā fonda darbu pretkomūnisma un nacionālās kultūras sektoros. Lai daudz šādu patriotu vēl rodas darbos, tad Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšana spoži vainagosies politiskā prasībā pēc brīvām un demokratiskām Baltijas valstīm.

Latviešu nacionālais fonds, paldies sakot K. Līdumam
Adelaidē

Mūsu redakcijas jaunā adrese:

125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada

Uz šo adresi sūtāmi visi manuskripti, lasītāju vēstules un citi REDAKCIJAI domātie materiāli.

Lūdzam ievērot:

Mūsu birojs un DV grāmatnīca paliek līdzšinējā vietā — Latviešu namā, 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada. Uz biroju sūtāmi sludinājumi, iespiedumdarbi, abonementu pieteikumi un maksas un viss cits, kas neattiecas uz laikraksta tiešo saturu.

ADVENTA LAIKAM SĀKOTIES

Mazā torontiete, tikai 5 gadus vecā Rita Miķelsone jau priekšlaicīgi apgādājusies ar miniatūreglīti, lai savā istabā ieviestu adventa noskaņu un gaidītu skaistos Ziemsvētkus, kad sveču gaismā un rotās iemirdzēsies lielā egle. Foto. J. Ligers

Viktors Irbe LPB priekšnieks

Latviešu preses biedrības centrālās valdes sēdē 26. novembrī Ņujorkā vicepriekšsēdes Ritas Gāles vadībā pārrunāja valdes amatu pārkārtošanu pēc priekšsēža E. Raistera nāves. Jaunais biedrības priekšnieks ir Viktors Irbe, kas līdz šim veica kasiera pienākumus. Par vicepriekšsēdi un sarīkojumu daļas vadītāju paliek līdzšinējā Rita Gāle, Henrijs Moors bez biedrziņa pienākumiem veiks arī sekretāra amatu, bet Kārlis Pētersons būs kasieris, kamēr valdes loceklis speciāliem uzdevumiem arī turpmāk būs Teodors Zeltiņš. No valdes darba ar 26. novembri aizgājis Leons Rumaks, kas līdz šim veica sekretāra pienākumus.

Biedrība šogad īsā laikā zaudējusi divus valdes locekļus — priekšsēdi Ēriku Raisteru un vicepriekšsēdi Karolu Dāli. Jaunais priekšsēdis V. Irbe ir laikraksta „Latvija Amerikā" Ņujorkas redaktors.

Pēc biedrības statūtiem, valdi ievēl uz diviem gadiem. Pašreizējā valde darbību uzsāka pērnā gada vasarā un pašreiz darbojusies jau apmēram pusotru gadu, tādēļ valde sēdē nolēma sākt gatavoties jaunām vēlēšanām, izraugot nākošajā sēdē trīs locekļu vēlēšanu komisiju. Vēlēšanās var piedalīties visi LPB biedri, neatkarīgi no dzīves vietas. Centrālā valde darbojas ASV, bet atsevišķas kopas Kanadā, Austrālijā, Vācijā, Anglijā, Dienvidamerikā, kā arī Čikagā. Atsevišķi LPB biedri dzīvo arī Šveicē, Zviedrijā, Pakistanā un citās valstīs.

Lai sekmētu liter[illegible] preses darbinieku darbību, valde nolēma dibināt kopu arī Ņujorkā. Dibināšana paredzēta nākošajā Pelikānu sanāksmē, kas notiks decembra beigās.

Par goda biedru uzņēma Jūliju Malvesu Dienvidamerikā, kur vietējā LPB kopa rīko viņa 85 gadu mūža atceri 2. decembrī. Slimajiem un vecajiem preses darbiniekiem Eiropā valde piešķīra atbalstu 140 dol. apmērā.

Tā kā vēlēšanās var piedalīties tikai tie biedri, kas samaksājuši biedru naudu, valde aicina šos maksājumus nokārtot. Biedru naudu līdz 31. decembrim var sūtīt priekšsēdim V. Irbem (4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A.) pēc tam kasierim K. Pētersonam. Atsevišķo kopu biedriem maksājumi nokārtojami savā kopā.

Red.

PLAŠĀKAI BALTIEŠU SADARBĪBAI

Statlera - Hiltona viesnīcas telpās (7. avenijas un 33. ielas stūrī) Ņujorkā 9. decembrī plkst. 11 dienā notiks visu ASV baltiešu organizāciju pārstāvju sanāksme. Dalībnieku reģistrāciju sāks plkst. 10 rītā. Visas latviešu, igauņu un lietuviešu organizācijas (centrālās, ne lokālās), kas darbojas ASV, vai globālās organizācijas, kurām ir īpašas valdes, nodaļas vai pārstāvji ASV, lūgtas sūtīt uz šo sanāksmi vienu delegātu. Pastāvošās kopīgās baltiešu organizācijas aicinātas sūtīt trīs delegātus — no katras tautības vienu. Organizācijām, kuru adreses bija zināmas, ielūgumi izsūtīti. Taču piedalīties lūgtas arī tās, kurām adrešu trūkuma dēļ ielūgums nav aizsūtīts.

Plašas sadarbības vajadzība baltiešu starpā nav apstrīdama. Fakts, ka 1968. gads ir dibināšanas 50. gadskārta kā Latvijai, tā Igaunijai un arī Lietuvai, šo vajadzību pašreiz, kad laika atlicis tik maz, padara steidzamu. Pirmā baltiešu organizāciju pārstāvju sanāksme domāta kā ceļa līdzinātāja. Darba kārtas diviem galvenajiem punktiem vajadzētu būt: a) salīdzināt plānus, kā ASV vai brīvās pasaules latvieši, lietuvieši un igauņi iecerējuši atzīmēt savas neatkarības proklamēšanas 50. gadskārtu un noskaidrot, vai kādus projektus nevarētu veikt visas trīs baltiešu tautas kopīgi; b) pārrunāt un izšķiršanās gadījumā arī uzsākt pastāvīgu sadarbību baltiešu organizāciju starpā.

BATUN birojs apsolījis nokārtot sapulces sasaukšanas darbus. Visas baltiešu organizācijas lūgtas paziņot sava pārstāvja vārdu, kā arī ieteikumus sapulces darba kārtai. Adrese: 2789 Schurz Ave, Bronx, N. Y. 10465.

D. V.

VĒRĀ LIEKAMA REZOLŪCIJA

Toronto notikušajā kongresā, kurā ar kopā 45 mandātiem bija pārstāvētas latviešu sportistu saimes Anglijā, ASV, Austrālijā, Kanadā un Zviedrijā, Latviešu sporta padome brīvajā pasaulē pieņēma šādu rezolūciju, kuru ar trimdas preses starpniecību paziņo latviešu sabiedrībai un visām organizācijām:

Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē 10. sanāksmē 25. un 26. novembrī Toronto, reprezentējot kopā 2097 reģistrētus sportistus, vienprātīgi atzina, ka latvietības saglabāšanai svešumā sportam vienmēr piekritusi ļoti nozīmīga loma, tādēļ nākotnē fiziskajai kultūrai veltījama vēl lielāka vērība, aicinot visas latviešu centrālās un citas organizācijas vēl vairāk atbalstīt sporta dzīves organizēšanu gan morāli, gan materiāli, sevišķi telpu sagādē sporta nodarbībām.

Sports — sevišķi vienību sporta veidos, lietojot latviskus vienību nosaukumus — popularizē mūsu tautas vārdu, reizē šo vienību dalībniekos un citos jauniešos stiprina latvisko pašapziņu un pārliecību, ka nav jākaunās būt latvietim.

Lai mūsu sporta kustība būtu vēl sekmīgāka un plānveidīgi ievadīta latviskuma saglabāšanai, LSPBP sanāksme atzīst, ka ar latviešu sporta dzīves idejām un nozīmi jaunatni jāsāk iepazīstināt jau latviešu skolās, vasaras nometnēs un citur, aktīvāku darbību turpinot jaunatnes organizācijās. Šī darba veikšanai LSPBP sniegs iespējamo atbalstu.

MAC. ADOLFS ČOPS

Adventa laiks

„...jums jau pienākusi stunda celties no miega. Nakts drīz būs pagājusi, diena ir tuvu: tāpēc noliksim tumsības darbus un tērpsimies gaismas bruņās." — Rom. 13, 11 — 12.

Adventa laiks baznīcas dzīvē saistīts ar pārdomām par nākotni: ko varam gaidīt un uz ko varam cerēt. Arī tas cilvēks, kam baznīcas gadalaika secība ar tā svētdienām un svētkiem ir sveša, nevar pilnīgi dzīvot tikai tagadnes mirklim vai pagātnes atmiņās. Cilvēka dzīves īpatnība un bagātība jau ir tā, ka mēs dzīvojam tagadnē, pagātnē un nākotnē. Ja zināmā mērā nākotne ir tās sēklas augļi, ko tagadnē sējam, tad mūsu nākotnes vīzija izaug no tagadnes situācijas. Ko tagadne ļauj un mudina mums gaidīt un cerēt?

Mūsu laika cilvēki raugās nākotnē ar rūpēm un bailēm, jo grūti saskatīt tādus sējējus un darbīgus spēkus, kas ļautu nākotni skatīt gaišu un labu. Šajā vispārējā noskaņā mēs raugām saskatīt un vērtēt mūsu tautas un visas cilvēces nākotnes izredzes un arī personīgās dzīves jēgu un likteni, ciktāl tas saistīts ar notikumiem, morālu un tiesisku stāvokli mūsu apkārtnē un pasaulē.

Gribot negribot mums jākonstatē, ka pasaulei uzmācas terrors, kas dažādu draudu veidā nomāc garīgu un morālu vērtību brīvu izpausmi un kopšanu, veicina to n[illegible]šanu un degradēšanu; no otras puses — nelietīgi un neatbildīgi saprasta un izlietota brīvība glorificē zemas dziņas, atraisot tās no katras morālas un tiesiskas kontroles. Laikam nav svētumu, ētisku vērtību un tiesisku normu, kas netiktu nicinātas un apsmietas kā individuālās un sabiedriskās dzīves laukā, tā valstu un tautu attieksmēs, kuras vada un noteic tie, kam vara. To visu pieļauj un akceptē it kā „brīva cilvēka tiesības" un moderno laiku pretenzijas atzīt 20. gadsimta cilvēka pilngadību un tādēļ viņa brīvību no katras autoritātes. Uz šo pilngadību pretendē pusaudzis ģimenē un sabiedrībā, garmataīnais „pīsniks" politikā un valsts dzīvē, izlaidīgs dzīves baudītājs morālē un reliģijā, savu dziņu vadīts anarchists tiesībās un valsts dzīvē.

Nevar teikt, ka tas pa daļai tā nebūtu bijis arī agrākos laikos, bet tad visas šīs lietas dzīvoja kultūras un sabiedrības pagrīdē, un tā tās tika arī novērtētas. Mūsu laikos, turpretī, šie destruktīvie spēki uzpeldējuši dzīves virspusē un piešķir tai savu laikmetīgu seju un stilu kā mazās, tā arī lielās lietās.

Mūsu dienās nelaimes vēstītāju sajūtu rada tas, ka grūti saskatīt autoritāti, kuras priekšā cilvēki sajustu godbijību un cieņu.

Apsūdzot „pasauli" un savu laikmetu, derētu psichiskas analīzes ceļā un garīgu vērtību gaismā pārbaudīt sevi, ciktāl mēs paši esam saindēti un vainīgi pie visa tā, ko pārmetam savam laikmetam.

Mūsu laikmets savā destruktīvā gara visaugstāko pakāpi ir sasniedzis ar saukli „Dievs ir miris!" Šim sauklim ir plašs un daudzveidīgs nozīmes saturs, kas savu ēnu izplata visos personīgās un sabiedriskās dzīves laukos. To var izlietot ateistisks filozofs un zinātnieks, no visām morāliskām un tiesiskām normām atraisījies pusaudzis, klaidonis un noziedznieks, internacionāls un politisks bandīts. Dievu zaudējušam, pašam cilvēkam nezinot, tumsa dažādās pakāpēs kļūst mīļāka par gaismu.

Tas laikmets, kas ar apustuļa Pāvila muti izteica adventa lielos vārdus „Nakts ir pagājusi", aicina apvilkt gaismas bruņas, kuras Dievs cilvēkam piedāvā caur Jēzu Kristu. Modināts un dzīvs garīgs skats dara cilvēkam viņa dzīves laiku par adventa laiku, kad ieraugāma gaismas spīdēšana tumsībā un saņemamas gaismas bruņas pret tumsības spēkiem.

Bet kā ir ar cilvēkiem, kam Dievs ir miris? Kā tas ir ar mums? Vai redzam gaismas atspīdēšanu tumsībā un mums piedāvātās gaismas bruņas, lai varētu pretim stāvēt laikmeta un ļaunuma viltībai un ar gaišu cerību raudzīties nākotnes laikā un mūžībā?

Vai ar „Dieva nāvi" mūsu sirdīs nav miris arī žēlsirdīgais samarietis? Vai karojam vēl pēc sirdsskaidrības un vai slāpstam pēc taisnības un patiesības? Vai sajūtam žēlsirdības un lēnprātības dārgumu? Vai esam miera nesēji dzīves likstās un nelaimēs? Vai tiecamies pēc gara pilnības un bagātības, sajūtot savu nabadzību? Vai gara acīm skatām un pazīstam mīlestību, kas neskauž, nelielās, nav uzpūtīga, nemeklē savu labumu, nepriecājas par netaisnību, bet priecājas par patiesību? Vai mūsu dzīves izpratnē un vērtējumā ir kāda nozīme „Dievu mīlēt pār visām lietām un savu tuvāku kā sevi pašu"?

Šajos jautājumos pieminētās reliģiskās un ētiskās vērtības ir mūsu ticības būtiskais saturs, gaisma, kas spīd tumsībā. Tās cieši saistītas ar Jēzus Kristus mums atklāto Dieva svēto gribu, autoritāti, kuras priekšā jāzemojas katram cilvēkam, adventa gaismu, kas liek mums ticēt cilvēkam un nākotnei.

Apustulis Pāvils savā laikmeta cilvēku — kristieti saprata kā tādu, kas dzīvo uz laikmetu un divu pasauļu robežām, kas dzīvo adventa laikā. Šī laikmeta kristieši, pieņemdami un mīlēdami savas ticības gaismu, jūtas šajā pasaulē pa daļai kā svešinieki; mūsu laikmeta cilvēks no viņiem atšķiras ar to, ka mēs pasaules maldos un tumsā (paši to neapzinādamies) jūtamies kā mājās, bet savā ticībā kā svešinieki. Vai tas nav tādēļ, ka kaut kas dārgs un svēts mūsos ir gājis bojā, ka Dievs ir miris mūsu laikmetam? Un ka reizē ar to mums uzmācas tumsa un nakts?

Bet Dievs nav miris cilvēka esmes dziļākajā būtībā un vēstures jēgas un mērķu piepildījumā, ko pēdējā nozīmē nenoteic cilvēks, bet Dievs. Pēc Viņa prāta un padoma nakts būs pagājusi un diena ir tuvu: tāpēc noliksim tumsības darbus un tērpsimies (savas ticības) gaismas bruņās!

Ir pienākusi stunda celties no miega, jo adventa laiks ir klāt!

LASĪTĀJU VĒSTULES

KĀDĒĻ TĀ?

Kāds no vietējiem Grand Rapidu mācītājiem man paziņoja, ka es aicinājumu piedalīties Latvijas valstssvētku svinībās nesaņemšot, kau gan skaitos vienas draudzes un Latviešu biedrības kartotēkā. Par to sūdzējušies arī daži citi. Kāds tam iemesls? Viens no cietušajiem

☆

JAUTĀJUMS BIBLIOTEKĀRAM

LA 28. oktobra numurā bija interesants raksts „Grāmatu krātuve". Tajā minēts: „Čikagas Ciānas draudzes bibliotēkā 1963. gadā saņēma Edg. Gedrovica sakrātās apm. 1000 grāmatas kā pēcnāves novēlējumu vairāku tūkstošu dolaru kopvērtībā." Varbūt raksta autors, draudzes vai bibliotēkas vadība var paskaidrot, kur un kam šīs grāmatas pieejamas? Kad interesējos par tām, atbildes trūka; bija dzirdams, ka tās ilgu laiku stāvējušas kastēs neizsaiņotas.

J. K. Čikagā

☆

ZELTA NEBIJA!

„Latvija Amerikā" 22. novembra sporta nodaļas rakstā „Jāņa Lūša šķēps lidoja 90,98 m" rindkopā par gaidāmajām olimpiskajām spēlēm Meksikositijā lasāms: „... būtu sava snieguma kalngalos un savai 1964. gadā izcīnītajai zelta medaļai pievienotu vēl vienu." — Nepārprotami, raksta autors domājis, ka J. Lūsis Tokio 1964. gadā notikušajās olimpiskajās spēlēs šķēpa mešanā izcīnījis zelta medaļu. Tā nav. Lūsis ar 80,57 m rezultātu Tokio ieguva bronzas medaļu aiz soma Nevalas (82,66)) un ungāra Kulčara (82,32).

Jānis Gudrinieks, Toronto

Redakcijas piezīme: Paldies par kļūdas izlabojumu. Šai kļūdā gan nav vainojams raksta autors, bet tā ieviesusies, redakcijā manuskriptu pārrakstot mašīnrakstā.

☆

BEZNOTEIKUMU PADOŠANĀS...

J. Grodņa argumenti ar savu atkārtotību ir tik pārliecinoši, ka piekrišana ir vienīgais veids, kā atbrīvot laikrakstā telpu arī citiem lasītājiem. Ar uzpurinātu pārliecību var teikt līdz: nekas nav nokavēts! Vai mēs bieži neesam aizsteigušies iezemiešiem priekšā un vai mūsu labklājība nav augusi kā brīvās Latvijas augšanas brīnums? Reizē ar to augūši mūsu spēki, pašapziņa un pašapmierinātība — visi priekšnoteikumi veselīgai un laimīgai dzīvei.

No dzintarjūras krastiem gan pienāk ziņas, ka okupanti apņēmušies iznīcināt trīs Baltijas tautas. Bet tā jau ir viņu, ne mūsu problēma. Tādēļ nekļūsim mākoņu stūmēji, jo, jaunus apvāršņus meklējot, varam zaudēt vairāk enerģijas un labsajūtas nekā būtu vēlams. Lielie pagriezīs vēstures ratu apakaļ un — būs darīts! Mūsu ceļš, kā šiem lielajiem piekļūt un tā cīnīties par Baltijas tautu brīvību, ir tikpat noteikts un skaidrs kā zemei ap sauli un savu asi. Mūsu rīcībā ir pārbaudīti un stipri ieroči: nenolietojami kokasu rati, kaldināti no slavējama materiāla — latviskās noturības un spīts. Tā, un ne citādi. Paldies par lielo nomierinājumu.

Dzintris, Toronto

PASKAIDROJUMS „TEĀTRA CIENĪTĀJAM"

Atvainojos „Teātra cienītājam" un arī citiem, ja vēl kādam būtu bijuši līdzīgi nepatīkami piedzīvojumi, par radušamies sarūgtinājumiem un nebrīdbām sakarā ar ieejas karšu iegādi Zīverta lugas „Vara" viesizrādei 21. oktobrī, Toronto, kas cēlušās Ītona auditorijas noteikumu dēļ.

Pirmo reizi Ītona auditorijai bija nodota arī ieejas karšu pārdošana. Auditorijas direkcija vēlāk paskaidroja, ka ieejas karšu pārdošanā vadās no Kanadā vispār pieņemtās kārtības: labākās vietas vispirms rezervē rakstveida pasūtinājumiem, lai novērstu iespējamo ieejas karšu atpakaļsūtīšanu un lieku darbu auditorijas darbiniekiem. Tikai dažas dienas pirms izrādes, ja šīs vietas vēl nav izpārdotas, tās pārdod arī pie kases. Tādēļ dažiem interesentiem īsi pirms izrādes vēl bija iespējams iegādāties šīs vietas, kā arī atsauktās vai atpakaļ atnestās ieejas kartes.

Protams, minimāls skaits vietu, kā vienmēr parasts, bija rezervēts brīvbiļetēm. Nekāda „melntirdzniecība" ar ieejas kartēm nav notikusi.

Stāvokli sarežģī vēl daži citi apstākļi. Pašu pieredze un auditorijas vadības paskaidrojumi rāda, ka daļa teātra cienītāju par pieņemamām vietām uzskata tikai centra daļas pirmās rindas, kaut attālums, redzamība un dzirdamība ir līdzīga arī sānu daļās. Tādi paši uzskati esot arī igauņu un grieķu publikās.

Ieejas karšu izvēli ierobežo arī dažu cilvēku paradums pasūtināt ieejas kartes visiem saviem radiem un draugiem, paņemot centra daļā vienam pašam pēc rindu.

Nu izrāde ir notikusi. „Teātra cienītājs" redzēja, kas sēdēja pirmajās desmit rindās, un, droši vien, noskaidroja, kādā veidā viņi tikuši pie ieejas kartēm.

Toronto izrādes rīkotājs

☆

GODINĀTI, TĒVZEMES SARGI!

LA 11. novembra numura rakstā „Atcerēsimies viņus, godināsim!" izteikta nožēla, ka, jautri priecājoties Mārtiņballēs, latviešu kolonijas dažviet tikai īsā piemiņas aktā atceras 11. novembra īsto nozīmi — Lāčplēšu dienu un ka maz vairs palicis latviešu centru, kuros rīkotu vienīgi pamazām izmirstošās lāčplēšu cilts godināšanu, jo rīkotājiem Mārtiņballes ienes vairāk līdzekļu, turpretim varoņu piemiņas un godināšanas akti prasa gandrīz vienīgi izdevumus.

Pilnīgi piekrītu raksta autoram, ka ir nožēlojami, ja 11. novembra sarīkojumos — Lāčplēšu dienā — neizceļ šīs dienas īsto nozīmi, bet ir arī fakts, ka varoņu piemiņas un godināšanas akti, kā autors pareizi aizrāda, rada gandrīz vienīgi izdevumus. Kura organizācija gan gribēs vai varēs vienmēr šos izdevumus uzņemties?

Godināšanas aktus varētu rīkot visas organizācijas kopā vai lielākās rotācijas kārtībā, taču piedzīvojumi rāda, ka nav viegli sadalīt izdevumus resp. radušos iztrūkumus organizāciju starpā tā, lai visi būtu apmierināti un savas daļas priecīgi samaksātāji.

Tādēļ, manuprāt, nevar būt nekādu iebildumu pret Mārtiņvakaru rīkošanu kopā ar lāčplēšu godināšanu 11. novembrī, jo plašāks sarīkojums pievelk arī vairāk apmeklētāju. Mārtiņvakaru bez tam vairāk nekā citus sarīkojumus apmeklē jaunatne, un tieši lāčplēšu godināšana, liecinot par latviešu karavīru nestiem upuriem tēvzemes labā, liek labāk izprast valsts neatkarības ideju un pievērsties cīņai par Latvijas brīvības atgūšanu.

No pieredzes Mineapolē, kur jau kopš gadiem Mārtiņvakaru ar koncertu, lāčplēšu godināšanu, mārtiņzosi un saviesīgu dzīvi rīko DV apvienības Minesotā dubultkvartets Latvis un vanadžu kopa, varu teikt, ka šis sarīkojums vienmēr ir kupli apmeklēts. Tā bija arī šogad, kad sarīkojumā piedalījās ap 200 tautiešu. Jau pēc trīs pirmajām Latvja noskandinātajām dziesmām, tātad — sarīkojuma sākumā, godināja lāčplēšus. DV apvienības pr-ks V. Vijums citēja vairākas vietas no A. Pumpura epa „Lāčplēsis", pieminēja Latvijas brīvības cīņas kā pamatojumu Lāčplēša kara ordeņa radīšanai, iepazīstināja ar šī ordeņa piešķiršanas kārtību u.t.t. Tad godināja mūsu kolonijas ordeņa kavalierus, vecos strēlniekus: 5. Zemgales pulka strēlnieku Augustu Eglīti un 3. Kurzemes pulka strēlnieku un Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieku Vili Ragovski. Kopīgi nodziedot „Nu ar Dievu, Vidzemīte", vēl godināja kapteini Ģirtu Jātnieku, kas devās uz Vietnamu. Vērojot jauniešus, no kuriem daži šādā sarīkojumā ar lāčplēšu godināšanu piedalījās, varbūt, pirmo reizi, viņu sejās bija redzama dziļa nopietnība un svinīgums.

Viss tas izpaliktu, ja rīkotu vienīgi pamazām izmirstošās lāčplēšu cilts godināšanu.

Tā būtu nelielas vecākās paaudzes grupas sanāksme, kura tiešām varētu likties it kā simbolizējam mirstošu cilti. Bet lāčplēši nav mirusi cilts. Arī tad, kad laiks nāks un Dievs sauks viņus mūžībā, viņu gars paliks dzīvs jaunās audzes cīnītājos un visā latviešu tautā.

Prezidens Kārlis Ulmanis teica: „Klausaities vēstures soļos. Lāčplēša gars runā uz mums no vēsturiskas pagātnes. To nedrīkstam aizmirst, jo tautai, kas aizmirst pagātni, nav arī nākotnes."

A. Leiše, Mineapolē

DV Minesotas apvienības vanadžu kopa 12. novembrī godināja divus vecākos strēlniekus — 90-gadniekus Andreju Bērziņu un Juri Liepiņu, kuriem vanadžu pr-ce Z. Bulāte pasniedza ziedus, bet Strēlnieku kopas pr-ks A. Leiše grāmatas. Svētīšanas vārdus teica prof. E. Šmits. Uzņēmumā: priekšā no kreisās godinātie strēlnieki J. Liepiņš un A. Bērziņš, bet aizmugurē — DV Minesotas apvienības pr-ks V. Vijums, A. Leiše, prof. Dr. E. Šmits un Z. Bulāte.

Minsteres ģimnazija gaida audzēkņus un atbalstu

Gūt var ņemot, gūt var dodot;
Dodot gūtais neatņemams.
(Rainis)

Latviešu ģimnazija un tautskola Minsterē cenšas svešumā uzaugušajiem bērniem ieaudzināt latvietības apziņu un iemācīt latviešu valodu. Tas nav viegls darbs, jo daļa audzēkņu ierodas skolā ar vājām latviešu valodas zināšanām.

Kopīgā valoda, tautība un mērķi, kopīgie piedzīvojumi skolas gaitās un internātā veicina draudzību. Tā rodas kopības sajūta, pēc kuras latviešu jaunieši tā ilgojas. Tā latviskā skola rada piederības apziņu savai tautai. Ar skolā mācīto vielu aug arī latviskās apziņas saturs, ka paši esam šī satura nesēji.

Latviešu valoda, latviešu grāmatas un latviskās tradicijas ir tās saites, kas dienu no dienas jauniešus piesaista arvien ciešāk savas tautas liktenim un pasarga no negātīviem iespaidiem.

Latvietis tikai latviski var izteikties visdaiļāk un visdziļāk. Bez latviskās skolas apdraudēta mūsu nākotne, mūsu latvietība. Tādēļ šī vienīgā pilntiesīgā latviešu skola trimdā jāatbalsta visiem latviešiem visos kontinentos visiem spēkiem un pieejamiem līdzekļiem, ja gribam, lai cīņa par brīvu Latviju turpinātos arī nākotnē. Mums jārada latviskās domas un centienu turpinātāji. Mēs aicinām latviešu bērnu vecākus visā brīvajā pasaulē: sūtiet savus bērnus latviešu skolā! Minsteres latviešu ģimnazija un tautskola gaida trimdas latviešu jaunatni.

Minsteres latviešu ģimnaziju tās pastāvēšanas laikā, sākot ar 1946. gadu, 22 izlaidumos beiguši 138 absolventi. Latviešu jaunatne, beigusi ģimnaziju pilnā mātes valodā, var turpināt studijas ne tikai Vācijas universitātēs un techniskajās augstskolās, bet arī, piemēram, Kanadas un ASV augstskolās. Visā pastāvēšanas laikā mūsu skolu apmeklējuši 2051 latviešu bērns.

Skolēnu pašreizējais sastāvs šāds: tautskolā — 24 audzēkņi, ģimnazijā — 60. Tātad, pašreiz Minsteres latviešu skolā mācās 84 audzēkņi: 52 zēni un 32 meitenes. No tiem 12 skolēnu nāk no ārzemēm: 3 no ASV, 3 no Kanadas, 4 no Anglijas, 2 no Zviedrijas. Uz jauno gadu pieteikta arī viena meitene no Austrālijas.

Skolas stāvoklis kopš pāriešanas jaunajās ēkās 1965. gadā nostabilizējies (1966. g. — 73 skolēni, 1967. g. — 84). Vācijas valdībai šīs jaunās skolas un internāta ēkas izmaksājušas vairāk nekā 5 milj. vācu marku. 1967. gadā iekārtoti moderni fizikas, ķīmijas un dabas zinātņu kabineti.

Pastāv visas pamatskolas un ģimnazijas klases. Skolēnus uzņem, jau sākot ar 6 gadu vecumu. Mācības notiek latviešu valodā. Pirmā svešvaloda ir vācu valoda ar līdzīgu mācību stundu skaitu kā latviešu valodai. Bez tam vēl māca latīņu, angļu un franču valodu. Pie skolas darbojas šādi pašdarbības pulciņi un interešu grupas: skolas koris, tautas deju grupa Circenītis, moderno deju kursa dalībnieki, šaušanas pulciņš, šachisti, futbola, basketbola un volejbola komandas, mūzikas interesentu pulciņš u.c.

Skolas darbību un skolotāju piemērotību pārrauga Latviešu centrālās komitejas izglītības nozare un Minsteres pilsētas skolu daļa. Skolotājus atalgo, skolas un internāta tekošos izdevumus daļēji sedz Ziemeļreinas-Vestfāles darba un sociālministrija, kā arī Bonnas valdība (1967. mācību gadā vairāk nekā 500.000 DM apmērā). Taču priekšnoteikums tam ir, ka arī visai trimdas latviešu sabiedrībai simboliski katru gadu jāpiedalās izdevumu segšanā ar vismaz 50.000 DM gadā. So summu skola var segt vienīgi ar tautiešu un mūsu trimdas organizāciju ziedojumiem. 1967. gadā līdz 1. novembrim ziedojumos skolai ienākušas tikai 34.412,69 DM. Arī 1968. gadam skolai vācu valdība atkal būs jāpiemaksā ap 50.000 DM. Piedaloties visai latviešu sabiedrībai vācu valdības pieprasīto summu arī nākotnē varētu viegli segt. Būtu kauns un nožēlojami, ja mēs to nespētu!

1968. gads mums visiem ir jubilejas gads — 50 gadu kopš Latvijas valsts nodibināšanas. Šai sakarā man šķiet, ka mūsu visu mīļā Māte Latvija visvairāk priecātos, ja visi latvieši trimdā palīdzētu uzturēt Minsteres latviešu ģimnaziju un tautskolu, sūtot bērnus šajā skolā un atbalstot to bagātīgi ar ziedojumiem. Mums visiem jākalpo un jāpalīdz mūsu tautai nevis ar tukšiem vārdiem, bet gan ar darbiem.

Minsteres latviešu skolas saime sirsnīgi pateicas visiem, kas mūs līdz šim atbalstījuši. Mēs ceram uz latviešu sabiedrības laipnu palīdzību un pašaizliedzīgu atbalstu arī nākotnē. Mēs sūtām visiem tautiešiem latviski izjustus sveicienus un visa laba vēlējumus no Minsteres.

Prof. Dr. Zigfrīds Vītens, skolas direktors

Vai esat nokārtojuši abonemetu?

LATVIJA
AMERIKĀ

96. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 2. DECEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—7902;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

SANDRA LAZDIŅA

U T S

STĀSTS

(2. turpinājums)

Liene, atstājot Mārci Jura un Ilzes uzraudzībā, katru dienu steidz cik kājas nes uz slimnīcu pie Kristapa, tad gandrīz pusskriešiem atkal atpakaļ pie bērniem. Viņa piemāna visus gaisa aizsardzības vīrus, kas viņu aptur trauksmes un gaisa uzbrukuma laikā un dzen patvertnē. Lienei nav vaļas līst pazemē. Vienā galā to gaida slimais Kristaps, otrā — slimais Mārcis un līdz nāvei nobijušies abi vecākie bērni. Lienei jāsteidzas, un viņai nemaz nav vairs baiļu no jodiem tur augšā, kas gāž zemē degošu piķi un zēveli.

Tomēr kaut kur vēl augstāk kāds cits rīkojas Lienes labā.

☆

Tad kādu vakaru istabā ar mazu sadriskātu koferīti rokā ienāk netīra paskata vīrs. Viņš stāv durvīs un runājas ar kādu citu vīru. Istabā visiem saceļas galvas un ausis uzmanīgi klausās. Šai dažādo tautību un valodu jūklī ikvienam ziņkāro, kādā mēlē runā jaunienācējs.

Cits aiz cita no vīra lūpām švīko un šņāko daudzi š, ž un dz. „Tā kā poļu valoda," nodomā Liene un atkal pabrīnās, jo visi poļi esot salikti koncentrācijas nometnēs. Tad viņa padzird vīru sakām: „Dobže, dobže!" Un nu Lienei ir skaidrs: polis gan!

„Labi, ka vismaz kāds var atrasties brīvībā," it kā ar vieglu prieka piemaisījumu nospriež Liene. Ar to ziņkārība ir apmierināta un interese zudusi. Jaunais notikums bēgļu patversmes dzīvē izsmelts, un ikviens iegrimst atkal savā pagaidu stāvokļa trulumā, arī Liene. Viņa nenojauš, ka šis jaunais poļu tautības atnācējs ar mazo koferīti ir atnesis milzīgu nastu Lienei, kuru viņa nevarēs novelt no saviem kamiešiem ilgu laiku.

Vīra rīcībā iedod apakšējo gultu Lienes kaimiņos — to gultu jeb lāvu, kur sākumā, Laksiņiem ierodoties, gulēja ērmīgais bērnu ņudzeklis un kur vēlāk ķildojās franču pāris.

Poļu vīrs ar spalgu troksni nosviež koferīti uz grīdas, ar kāju paspeŗ to zem gultas, noģērbj savu skrandaino žaketi, nomet to pa roku galam gultas kājgalī, tad ieliekas gultā un jau pēc mirkļa krāc.

„Tavu ātru aizmigšanu!" brīnās Juris.

„Laikam tālus ceļus gājis," atbild Liene, „droši vien, mēs pirmajā dienā, kad atnācām, tikpat viegli aizmigām."

Tad nogurušais vīrs tiek aizmirsts. Vakars ir klāt, un arī pārējie istabas iemītnieki izstiepjas uz saviem čaukstīgo salmu maisiem. Kas zina, kurā stundā miegs būs pēkšņi kā ar zobenu jāpārcērt, lai skrietu uz pagrabu? Tādēļ arī visi guļ neizģērbušies, tāpat vien atkrituši savās lāvās uz segām.

Tikai Liene, pārlaidusi segu pāri malai no augšējā stāva un paslēpusies apakšējā gultā kā kastē, izģērbjas kā normālos apstākļos mājās un apguļas naktstērpā blakus masalainajam Mārcītim.

Viņa taču nekur neskries, kaut vai piķis un zēvele, uguns, svins un pati nāve nāktu no gaisiem zemē!

Brīdi Liene domā par savu mazo, sērgas piemeklēto dēlēnu sev blakus, kas nu jau sāk atspirgt, par Kristapu, kas arī jau karsoņa krizi pārvarējis, un tad viņa iebrien miegā kā mīkstā pūkainā vatē.

☆

Nakts vidū Liene uztrūkstas. Kas noticis? Vai trauksme gaudo, vēstīdama baigo vārtu atvēršanos? Nē, kaut kas švīkst tieši Lienes ausīs. Viņa atrauj vaļā plakstus, kas, vēl slinka miega pilni, negrib vērties.

Un tad viņa redz: polis kaimiņlāvā sēž līdz pusei kails, jo ir noģērbis savu kreklu un sparīgi purina to Lienes gultā, tieši viņai virsū. Liene uzšaujas sēdus, un dusmās viņai elpa aiztrūkst.

Daudz kas neparasts piedzīvots šais bēgulības gaitās, bet vēl nekad neviens nebija savu netīro kreklu purinājis viņai virsū. Nezkādi gruži tur bijuši, ceļā salasīti? Kas par ideju, kas par nekaunību — izkratīt savus netīrumus citiem uz galvas!

Nu jā, Liene jau redz un zina, ka eja starp lāvām pārāk šaura. Nevar ne lāgā roku izstiept, kad tā jau skaŗ kaimiņgultu. Bet kādēļ tas cilvēks nevar iziet ārā savas drēbes izpurināt? Kādēļ nevarēja to izdarīt pirms apgulšanās? Kas par izdarīšanos! Kas par nekaunīgu cilvēku šis polis!

„Ārā! Ārā! Ej, purinies ārā tu... tu...!" šņāc Liene krieviski, nezinādama, kādā vārdā nolamāt bezkaunīgo kaimiņu.

Viņai gribas kliegt pērkoņbalsī, bet, lai neuzmodinātu citus, viņa šņāc spīvi un indīgi. Liene ir pārliecināta, ka visi poļi prot krievu valodu; tādēļ viņa lieto krievu vārdus. Bet vai šis polis saprot krieviski un to, ko Liene viņam iešņāc sejā, nevar zināt. Viņš neatbild nekā, mierīgi uzģērbj kreklu atkal mugurā, pagriežas uz otriem sāniem un guļ tālāk.

Bet Liene ir gaužām satraukusies un nevar vairs aizmigt. Kaut kas pretīgs moka sirdi. Ar dažādiem netīrumiem bijušas darīšanas pēdējā dzīves posmā: bijis jābrien pa dubļiem un gruvešiem, jāguļ uz grīdām un jāēd ar nemazgātām rokām, jānēsā ilgi nemazgātas drānas uz ilgi nemazgāta ķermeņa, un tomēr viss tas nekad nebija licies tik derdzīgi netīrs kā mirklis, kad viņa redzēja svešo vīru izpurinām pār viņu savu kreklu.

Ja Liene būtu atstājusi augšējo segu karājamies priekšā guļas vietai, tad tas nebūtu noticis. Bet Liene nevarēja gulēt, kad sega ieslodzīja viņu apakšējā lāvā kā kastē: trūka gaisa elpošanai.

Diezin kālab īsti tas cilvēks nakts vidū tā purinājās? Kas tur varēja būt?

Un pēkšņi kāds vārds iešaujas prātā un izsprāgst, kā no gaisa mesta bumba. Tas apdullina Lieni tā, ka viņa gandrīz zaudē samaņu: utis!

Ak Dievs! Tam polim kreklā būs bijušas utis, un viņš tās iekaisīja Lienes gultā, lai ēd viņu un viņas bērnus! Tas bija visdrošākais ceļš, lai tās nelīstu atpakaļ pie viņa paša.

Liene nosvīst viscauri aukstiem sviedriem, jo piepeši viņai liekas, ka pa visu ķermeni kas rāpo un kož, ka visa miesa sāk kņudēt un niezēt.

Ak, kaut nu nāktu uzlidojums! Kur šonakt kavējas jodu bari un elles festivāls? Kaut ātrāk, ātrāk tie sapulcētos debesu telpā un aizdzītu cilvēkus uz pagrabiem! Lienei jāvelk krekls nost un jāmeklē utis.

Ne velti paruna saka: „Kā velnu piemin — tā velns klāt!" Paiet tikai īss brīdis, un sirēnas atver savas kaucošās mutes. Pa galvu, pa kaklu visi gulētāji aizskrien glābiņu meklēt, arī kaimiņgultas polis. Bērni, miegā aizlipušām actiņām, īd, raud un bļauj, jo tos kampj no siltajām migām, rauj, stumda un ar varu grib nostādīt uz kājām, kas tāpat miega pilnas kā acis.

Tikai Liene mierīgi paliek ar saviem bērniem, kas saldi aizmiguši.

(Turpinājums sekos)

Osvalds Liepa

Trimdas teātris no rakstītāja viedokļa

I

Pirms gadiem pieciem vai sešiem, kad pēc ilgāka, trimdas apstākļu diktēta pārtraukuma biju atkal atgriezies pie savas jaunības dienu vaļas brīžu nodarbības un, kā man likās, uzrakstījis lugu (kuŗu vēlāk ALAs kultūras biroja lugu konkursā žūrijas komisija gan ieteica izrādēm uz trimdas skatuvēm, bet vēl tagad nav izrādīta), kāda paziņa, toreiz vēl jauna meitene, sajūsmināta par lugā skartajiem tematiem un latviešu skatuvēs vēl neredzētajiem personāžiem, tomēr nejuzdamās spējīga tos novērtēt, pati savā iniciatīvā bija mēģinājusi par lugu ieinteresēt sev pazīstamu, bet man personīgi toreiz vēl svešu režisoru. Dienu vēlāk viņa man piezvanīja un neizpratnē stāstīja, ka režisora pirmā un visvairāk izteicošā reakcija bijusi izbrīna pilns izsauciens: „Kas tagad vairs raksta lugas!"

Vēlāk to dzirdēju arī no režisora paša. Tāpēc tagad, atkal pēc ilga starplaika, liekas dīvaini, ka jārunā par lugu rakstīšanu. Protams, visu laiku bijuši un joprojām ir autori, kas raksta lugas. Ņina Luce rakstu krājumā „Archivs" 7. sējumā, apcerējumā par latviešu drāmu trimdā bez Zīverta, konstatē: „Aizvadītajos 20 trimdas gados mums ir vismaz 40 autoru un vairāk nekā 100 jaunu lugu." Bet viņa apzinās, ka lugu sarakstā, kas pievienots apcerējumam, trūkst vairāku autoru un krietns skaits lugu — ne tikai tādu, par kuŗām esam lasījuši periodikā, bet arī tādu, kas vienā vai otrā kontinentā, vienā vai otrā latviešu centrā izrādītas. Tādēļ jālēš, ka šo autoru tagad jau aizvadītajos 22 trimdas gados uzrakstīto lugu skaits patiesībā ir daudz lielāks un ka bieži dzirdētā žēlošanās par jaunu lugu trūkumu — vismaz attiecībā uz kvantitāti — ir nevietā.

Bet šī raksta nolūks un uzdevums nav vērtēt trimdā radušos drāmatisko literatūru. Tādēļ jāapmierinās ar konstatējumu, ka tāda ir, pie tam — samērā plaša. Vēlāk pie tās būs vēl jāatgriežas. Šī raksta uzdevums ir izteikties par trimdas teātri no rakstītāja viedokļa, ja patīk, autora viedokļa. Tūlīt tomēr jāpiezīmē, ka nevaru izteikt kādus autoru un rakstītāju kopdomas. Tāpat kā t.s. daiļradei, kuŗā katrā citā mākslas nozarē, arī lugu rakstīšanai var pieiet atšķirīgi. Var rakstīt uz pasūtinājumu — lugas, kuŗas, kā saka, viegli pārdot. Var rakstīt atvilktnei — tikai savam un, varbūt, citu līdzīgi domājošo priekam. Var arī, vienkārši, rotaļāties ar fantazijas tēliem un domās eksperimentēt — eksperimentēt ar formu, saturu, psicholoģiskajiem apsviedieniem u.t.t. Tikai vienu nevar: atteikties no brīvas, patstāvīgas, neiespaidotas domāšanas un atkārtot, kas jau bijis.

Šo rakstītāja jeb autora viedokli, varbūt, varētu izteikt ar jautājumu: ko rakstītājs šodien trimdas teātrim varētu dot? Bet — kaut kas tūlīt it kā neliekas īsti pareizi.

Lai saprastu, kas neliekas pareizi, jānovirzās no temata. Jāsaka, ka šodien pagrūti runāt par trimdas teātri. Šim jēdzienam ir pārāk plaša un, no otras puses, arī pārāk šaura nozīme. Varbūt vairāk jārunā par kopām un ansambļiem, kuŗi pa lielākai daļai darbojas neregulāri, kuŗu techniskā un mākslinieciskā vadība, uzdevumu izpratne un uzdrīkstēšanās ir ļoti atšķirīga. Atšķirīga ne permanenti, bet no gadījuma uz gadījumu. Šādos apstākļos lietot jēdzienu „trimdas teātris" varētu tikai ierobežoti, vārdā apzīmējot vienīgi to, kas šīm skatuviskā darbā vienībām kopīgs.

Bez šaubām, kopīgā netrūkst. Vispirms jau mērķis: kopt un tālāk veidot latviešu teātra tradicijas, sagatavot un sniegt izrādes latviešu valodā, kalpot latviskuma saglabāšanai svešumā u.t.t. Tad — līdzekļi šo mērķu sasniegšanai: pašaizliedzība, darbs, arī piemaksas. Tālāk — entuziasms... Ļaudis, kas — kā katrāvu humorā uzjautrinādamies, paši dažreiz saka — slimo ar teātri, labprāt strādā, ziedojas un, ja vajadzīgs, arī piemaksā. Tas iekļaujas kalpošanā. Atlīdzībai un gandarījumam paliek paveiktā darba apziņa. Aktieriem par tēlojumu, režisoram jeb inscenētājam — par visu uzvedumu. Pēdējam par visu uzvedumu vēl vairāk tādēļ, ka parasti ir arī galvenās lomas tēlotājs, ansambļa sastādītājs un skolotājs, lugas izvēles noteicējs. Tā ir darba un atbildības nasta, kas vienai personai normāli ir par smagu.

Te nu jāpasaka pirmā vai, varbūt, jau otra doma, kuŗai teātrinieki, liekas, nepievienosies: raksturīgs mūsu trimdas apstākļiem šķiet fakts, ka lugu rakstītāji jeb autori no šīm idejisko skatuvisko kalpotāju kopām ir izslēgti, izņemot retus gadījumus, kad raksta uz tiešu pasūtinājumu. Citādi autoriem teātŗa darbā it kā nav vietas.

Iemesli tam dažādi. Arī normālos apstākļos, kad kāda luga nonāk līdz iestudēšanai, gaisotne dažreiz ir tāda, ka „moris savu darbu padarījis, moris var iet". Bieži tagad moris dzīvo kaut kur Eiropā, bet lugu iestudē Austrālijā, vai otrādi. Izslēgšana rodas automātiski, neviena negribēta. Mazāk automātiski un gribētāk tā tomēr izpaužas gadījumos, kad no lugas uz skatuves parādās tikai tās trešā daļa, tā no autora paliekot tikai tā vārdam. Tas noticis un notiek arī jau mirušo autoru, pat klasiķu lugu inscenējumos. Tam dažādi attaisnojumi. Bet cietēja gandrīz vienmēr izrādījusies arī publika.

Vismazāk automātiski un visgribētāk šo izslēgšanu pauž kāds cits fakts, kam reti pievērsta vērība un kuŗa pieminēšanai teātrinieki, liekas, ne tikai nepievienosies, bet uzskatīs pat par pārmetumu, kāds tas, varbūt, arī ir. Trimdas ansambļi gan atzīst par nepieciešamiem biļešu kontrolētājus, vietu ierādītājus, arī skaņu un gaismas meistarus, iestudēšanas gaitu aprakstītājus periodikā u.t.t., bet skatīdami par lieku balastu, pat par uzspiestu cenzūru, drāmaturgus. Drāmaturgi, kuŗiem personīgos panākumos uz skatuves neieinteresētiem, jārūpējas par repertuāra plānošanu un izvērtēšanu ne tikai no skatuviskā, bet arī no sabiedriskā, tā saucamā nacionālpolitiskā, literārā, audzināšanas un citiem viedokļiem, parasti ir vidutāji starp autoru un tā idejām, ar ko teātris patiesībā sākas, un publiku, ar ko tas beidzas. Ir dabīga un vispārzināma parādība, ka aktieru un režisoru intereses, izejot no vieglas un raitas, blakusmērķu neapgrūtinātas spēles viedokļa, bieži krustojas un saduras tiklab ar autoru iecerēm, kā ar to iedomātām publikas vēlmēm un vajadzībām; — tās pašas publikas, no kuŗas autors nāk, kuŗai tas rakstījis un uz kuŗu runā tiešāk vai netiešāk, skatuviskiem vai mazāk skatuviskiem līdzekļiem, lietojot glaimus vai pātagu, aptiekas ziedes vai chirurga nazi. Galu galā tas ir pirmais un vienīgais uzdevums.

Protams, tam atkal dažādi attaisnojumi. Arī pie tā vēl būs jāatgriežas. (Turpinājums sekos)

Alberts Spoģis,

VĒSTULE NO RUDENS

Pirmās lapas birst —
spāres vējā —
atraisās un lido:
zeltains fragments
kādas vasaras.

Lāga zirnekļi —
visu ietin
ilgam ziemas mieram.
Paliek pāri
saulespuķu smaids —

vēstule no rudens.

Prof. A. Dreimanis

VĒRTĪGA GRĀMATA PAR LATVIJU

„LATVIA — COUNTRY AND PEOPLE", GALV. REDAKTORS J. RUTKIS, LATVIEŠU NACIONĀLĀ FONDA IZDEVUMS, STOKHOLMA 1967. GADĀ

Īsi pirms Latvijas 49. neatkarības dienas pasts no Zviedrijas atnesis īstu svētku dāvanu — ilgi gaidītu grāmatu angļu valodā par Latviju. Par šāda izdevuma nepieciešamību neskaitāmas reizes runāts gan LNAK padomes sēdēs, gan arī citu zemju centrālo un dažādo lokālo organizāciju sanāksmēs.

Atraisot pasmago sainīti, ir patīkami paņemt rokā glīto, vienkāršos audekla vākos iesieto, tuvu pie 700 lappušu biezo grāmatu, kuŗā sīkā, bet gaumīgā iespiedumā saliedēti vairāk nekā 30 autoru darbi, neskaitot nemaz tos izdevumā neminētos līdzdarbiniekus, kas nākuši talkā gan vācot datus, gan palīdzot pārstrādāt tekstus, gan veicot dažādus techniskus uzdevumus. Lielā darba līdzdalībnieki izkaisīti vairākos kontinentos, dažu nav vairs mūsu vidū. Alfabētiskā sakārtojumā galvenie autori ir ārsts J. Āboliņš, mūzikas vēsturnieks V. Bērzkalns, tautsaimnieks J. Bokalders, paidagogs A. Dravnieks, ģeologs A. Dreimanis, jurists K. Dziļleja, rakstnieks un gleznotājs Anšl. Eglītis, teologs A. Grāmatiņš, rakstnieks un redaktors J. Grīns, filoloģe E. Hauzenberga—Šturma, hidrologs E. Kanaviņš, žurnālists V. Kreicbergs, architekts P. Kundziņš, paidagogs Z. Landavs, tautsaimnieks un sovjetologs A. Landsmanis, radiotelegrafists A. Lauris, ģeografs N. Lazdiņš, komponists J. Poruks, zoologs K. Princis, sportists J. Ritums, teologs J. Rozītis, publicists J. Rudzītis, ģeografs J. Rutkis, botāniķis H. Skuja, vēsturnieks A. Spekke, vēsturnieks K. Stalšāns un filologs K. Straubergs.

Grāmatas galvenais mērķis bijis dot speciālistu apcerētus un iespējami objektīvus materiālus cittautu pētniekiem par Latviju un latviešiem. Kaut katram autoram ir sava īpata pieeja faktu uzskaitē un iztirzājumā, tāpat apcerējuma stilā, grāmata visumā ir viengabalaina. Pie tā liels nopelns redaktoriem J. Rutkim, A. Landsmanim, J. Rudzītim un V. Kreicbergam, kuŗš veicis arī rakstu tulkošanu angliski; vairums oriģinālu bija rakstīti latviešu valodā, izņemot apcerējumus par Latvijas pārvaldi, sovjetizāciju un ģeoloģiju.

Grāmatas ievadā ir īss, bet interesantā stilā rakstīts prof. A. Spekkes apcerējums par latviešu tautas vēsturi. Taču priekšvārdā jau uzsvērts, ka šī nav vēstures grāmata, un tādēļ daudz plašākas (155 lappuses) ir divas nākošās nodaļas par Latvijas zemi, tās dabu, apgabaliem un pilsētām. Šīs lappuses bagātas ar daudz datiem un kartogrammām. Trešā nodaļa — par Latvijas politisko iekārtu un pārvaldi, kā arī pārmaiņām pēc neatkarības zaudēšanas — aptveŗ ap 70 lappušu. Seko samērā īsa nodaļa (45 lappuses) par Latvijas iedzīvotājiem un latviešiem ārpus tās. Še daudz interesantu faktu, koncentrētu statistisko datu tabulās. Tā, piemēram, no pāris tabulām uzzinām, ka Latvijas iedzīvotāju vairums tagad dzīvo pilsētās, bet latviešu lielākā daļa — laukos. 1959. gadā latviešu procents gan vēl bija augsts (80%) pāri par 70 gadu veco grupā, bet tas kļuvis pavisam zems (53 — 55%) bērnu (līdz 9 g. veco) un 30 — 44 gadu veco grupās; pilsētās šajās vecuma grupās ir vairs tikai 43 — 44% latviešu.

Plaša ir nodaļa par Latvijas saimniecību (166 lappuses), ar ļoti daudziem datiem kā par neatkarības laiku, tā arī pašreizējiem apstākļiem: tie īpaši noderīgi, kad jāiztirzā referātos vai debatēs atšķirības starp neatkarīgo un okupēto Latviju. Gandrīz tikpat plaša ir nodaļa par kultūru, bet tajā ir tik daudz apakšnodaļu (valoda, folklora, literatūra, dažādas mākslas nozares, izglītības iestādes, zinātne, arī latviešu zinātnieku darbība ārpus Latvijas, reliģija, sports u. c.), ka daļa apcerējumu ir konspektīvi. Par spīti tam, datu bagātība ir liela. Ziemeļamerikas latviešu studentus, piemēram, interesēs, ka Latvijas universitātes padomē, kas bija tās augstākais lēmējs iestādījums, piedalījās arī 3 studentu pārstāvji (jautājums, par kuŗu tagad karsti debatē šejienes universitātēs). Tāpat studentu pārstāvji piedalījās arī vairākās pārvaldes komisijās. Latvijas neatkarības pēdējos gados strauji pieauga stipendiju skaits universitātē, un 1939. gadā 2417 studentu (gandrīz 40%) saņēma stipendijas un lekciju naudas atlaides.

Cittautu lasītājiem labi noderēs īsais pielikums par patskaņu un līdzskaņu izrunu latviešu vārdos. Pētnieki savukārt atradīs samērā plašu bibliografijas sarakstu dažādās valodās.

Nebūdams lietpratējs grāmatas tematu vairumā, neuzņemos tos kritiski apcerēt: lai to dara speciālisti! Bez tam, būdams līdzautors vienā no nodaļām, nejūtos pietiekami objektīvs nodaļu salīdzinājumiem. Tomēr atļaujos pāris kritisku vispārēju technisku piezīmju. Grāmatā nedz ilustrācijas, nedz tabulas nav numurētas, un šī iemesla dēļ ir apgrūtināta dažu tabulu un kartogrammu ātra atšifrēšana gadījumos, kur to paraksti ir konspektīvi un sīkāks iztirzājums atrodams tekstā. Derēja arī vairāk ilustrāciju pēdējai nodaļai.

Angļu valoda visumā lasāma labi, kaut arī vietām par stilu un dažiem terminiem varētu debatēt. Daži piemēri: pamatformāciju tulkojums 35. lappusē par „basal formations"ir neparasts (labāk — bedrock formations"), tāpat savādi skan bezpartejiska politiska darbinieka tulkojums „partyless" (241. lpp.): Kanadā to tulkotu kā „independent".

„Latvia — Country and People" ir grāmata, kuŗu tiešām vērts dāvināt augstskolu, institūtu un pilsētu bibliotēkām, dažādu nozaru pētniekiem, politiskiem darbiniekiem un arī mūsu pašu jaunajai paaudzei, kuŗa angliski lasa veiklāk nekā latviski un kuŗa varēs šo grāmatu izmantot saviem referātiem un savu draugu informēšanai par to zemi un tautu, no kuŗas cēlusies. Tā ir pirmā lielākā velte Latvijas neatkarības pasludināšanas piecdesmitajam atceres gadam, un mūsu visu spēkos ir rūpēties, lai šī velte negul paslēpta pūra dibenā!

Latvijas mākslas akadēmijas korporācijas Dzintarzeme piederīgo izstāde Bostonā bija pulcinājusi kuplu skaitu mākslas cienītāju. Izstādi 11. novembrī atklāja vietējās DV apvienības priekšnieka vietnieks R. Liepiņš, bet tuvākus paskaidrojumus par izstādi un tās dalībniekiem sniedza mākslinieks Jānis Cīrulis. Uzņēmumā no kreisās — gleznotāji K. Šaumanis un M. Mitrēvics, R. Liepiņš, V. Šaumane, M. Cīrule un gleznotājs J. Cīrulis. Foto: Grāvītis

PANDORA

ARTURS VOITKUS

(75. turpinājums)

Viņi norunāja dienu, kad Monika ar Ruditi ieradīsies, kādas mēbeles ņems līdz; un tad Ilga veda Uldi rādīt istabu, kuŗu dos jaunajai īrniecei.

— Es došu Aivara darbistabu. Kamēr Monika nāks, te būs viss tukšs. Aiz tām durvīm mums guļamistaba. Mēs ar Moniku būsim tieši kaimiņos.

Viņa atvēra durvis uz guļamtelpu. Pusi istabas aizpildīja plata dubultgulta. Pie pretējās sienas bija zems tualetes galds ar trīsdaļu spoguli. Tam blakus durvis. Uz galda stikla virsmas bija vesels kaŗapulks dažādu ziežu podiņu un pudelīšu. Otrā istabas kaktā bija plats, masīvs skapis.

Uldis stāvēja Ilgai blakus un pēkšņi juta iesmeldzamies rētu, ko kādreiz ieguva divkaujā. Cik gadu jau bija pagājuši, kopš pie viņa slimnīcā bija atnākusi Ilga un teikusi: tagad es zinu, ka tu mani patiešām mīli; mēs vienmēr paliksim kopā? — Cik gadu bija pagājis, kopš viņš īsu brīdi bija drīkstējis sapņot par to, ka Ilga būs viņa sieva, un kopš Aivars Avots bija nācis un vieglu roku paņēmis to, pēc kā Uldis cīnījies kopš skolas dienām? Desmit? Jeb vairāk? Laikam gan...

Viņš strauji pagriezās, lai apskatītu istabu, kuŗu Ilga tagad bija apsolījusi viņa sievai un bērnam.

— Labi, — viņš teica. — Vecos laikos es tev būtu teicis paldies, ka pieņēmi manu ģimeni, bet pašreiz jau, laikam, mēs tev esam tikpat noderīgi kā tu mums.

Ilga pameta guļamistabas durvis vaļā un sekoja Uldim. Viesistabā Babīte bija nolikusi tējas traukus un šķīvi ar cepumiem.

— Cik ilgi, kungs, šie trakumi pastāvēs? — Babīte jautāja Uldim.

— Ne jau uz visiem laikiem, — Uldis klusinātā balsī atbildēja; viesistabā ienākot, viņš blakus telpā bija dzirdējis soļus. — Ilga, vai tavs īrnieks nav atgriezies?

Ilga ieklausījās.

— Tā liekas. Babīt, atnesiet mums Henesiju. Man ar veco skolas biedru jānosvin atkalredzēšanās.

— Es nedzeŗu, — Uldis teica, kad Babīte bija aizgājusi. — Ārsts noliedza.

— Kāpēc? Veselības dēļ?

Uldis pamāja ar galvu.

— Mūžīgais saspīlējums, nepārtrauktais sprieguma stāvoklis... Daudz netrūkstot no māgas brūces. Lai izvairoties no uztraukumiem un lietojot vieglu barību. Vai tas nav labs padoms: izvairies no satraukumiem!

Ilga saņēma Babītes atnestās glāzes un konjaka pudeli.

— Man gan ielej, — viņa pudeli sniedza Uldim. — Es tagad esmu sākusi... Citādi es vairs nevarētu izturēt.

Viņa izdzēra ielieto konjaku un pasniedza glāzi pāri galdam, lai Uldis to vēlreiz piepildītu. Kamēr Uldis to darīja, viņa turpināja:

— Es viņu vienreiz redzēju. Tas bija pašā sākumā, īsi pēc apcietināšanas. Jau kādas četras reizes biju nodevusi saiņus un arī saņēmusi viņa parakstu, bet pašu netiku redzējusi. Un tad vienā reizē... Es sēdēju gaitenī un gaidīju, kad sargs man atnesīs kvīti... Es viņu pamanīju gaiteņa galā. Viņu kaut kur veda. Viens sargs gāja pa priekšu, otrs sekoja. Viņš bija vidū. Es viņu redzēju tikai pāris soļu — tu saproti: kur gaiteņi krustojas... kādus divdesmit soļus no manis . . . Tas bija Aivars Avots, bet... bet, Uldi, tas nebija cilvēks! Tas bija vraks! Cilvēka ēna! Salīkusi, izdilusi pelēka ēna!

— Viņš tevi redzēja?

— Nē. Paldies Dievam — nē. Un tagad es turp nesu divtik pārtikas kā agrāk, bet — es neticu, ka viņi to nodod. Man liekas — viņam liek parakstīties, un tas viss. Ka viņi paši to apēd vai aizmet prom. Saki, Uldi, cik ilgi es to izturēšu? Un naudas arī man drīz vairs nebūs. Kas tad notiks ar mani? No kā es dzīvošu?

Apskaties pēc kāda darba, — Uldis pildīja Ilgai jau trešo glāzi. — Un tavā vietā es tik daudz nedzertu arī tad, ja mana veselība to atļautu. Reibumā tu vari kādreiz izteikt lietas, kas tev pašai var kaitēt. Vai arī viņam.

— Kaitēt! Viņam? Ko viņam vairs var ļaunāku nodarīt? Es esmu dzirdējusi par spīdzināšanām, kas tur notiekot — un es vairs naktīs nevaru gulēt. Es uztrūkstos un man liekas, ka nupat dzirdēju viņa balsi. Vai arī, ka kāds grabinās pie durvīm... ka viņš ir atlaists mājās. Es skrienu un atveŗu — un ir tikai tukšs priekšnams, kāpnes un tumsa. Tumsa...

Uldis nemierīgi sakustējās krēslā. Ilgas acis bija sākušas spīdēt. Viņa no jauna sniedza glāzi pretim.

— Ielej vien, ielej! Tas ir vienīgais veids, kā es spēju aizmirsties. Vienīgais. Šī ir priekšpēdējā Henesija pudele, kas mums bija mājā. Kad tas būs cauri, man vajadzēs sākt pirkt fūrmaņšņabi. Vai zilo. Es nezinu. Jo naudas jau man nebūs . . .

Uldis piecēlās.

— Man žēl, Ilga, bet man tagad jāiet. Un paldies par visu.

Ilga nevarīgi atmeta ar roku.

— Ir jau labi . . . Tā mani visi pamet... Visi . . . Un tu arī. Kādreiz zvērēji mūžīgu mīlestību, bet tagad... Vai tev ir bijis kāds mierinātājs vārds priekš manis? Vai tu esi solījis man kaut kā palīdzēt? Nē! Bet man gan — man ir visiem jāpalīdz! Man jābūt gatavai tikai dot un dot! Nē, nenāc man klāt! Neaiztiec! Tu esi tāds pats kā visi! Kad es vēl biju jauna un skaista, tad jūs manā priekšā rāpojāt uz ceļiem. Tagad — tagad jūs mani atceraties tikai tik ilgi, kamēr no manis kaut ko var izspiest!

Viņa sagāzās uz dīvāna sāņus, iespieda galvu starp atzveltni un izrakstīto spilvenu un sāka skaļi raudāt.

Uldis stāvēja galda otrā pusē un nezināja raudzījās šņukstošajā sievietē.

Istabā ienāca Babīte. Ar vienu skatienu viņa saprata stāvokli.

— Ejiet vien, kungs, — Babīte teica, paņemdama pudeli. — Gan pāries. Tas mums vienmēr uznāk, ja tukšā dūšā... Un šorīt kundzīte vēl nekā nebija ēdusi. Es jau domāju, ka nekas labs nesanāks.

⁂

Vilis Smādars bija maza auguma, plāniem, dzelteniem matiem, kailu galvvidu. Uz tumšā uzvalka apkakles vienmēr bija redzami izkrituši mati un blaugznas. Agrāk Smādars bija skolotājs provincē: tā kā viņam bija slava, ka tas iesārti noskaņots, un tā kā Ulmaņa laikā šīs slavas dēļ visi lūgumi pārcelt uz Rīgu bija noraidīti. Smādars tagad bija iecelts Izglītības ministrijā par mācības līdzekļu nodaļas vadītāju. Smādara sieva bija vēl mazāka par pašu, bet tik spēcīgu balsi, ka to varēja dzirdēt arī tad, ja viņa gribēja stāstīt kādu noslēpumu un tāpēc mēģināja čukstēt.

(Turpinājums sekos)

„INTERNACIONĀLĀ KOMŪNISMA NEMAZ NAV"

PROF. E. ANDERSONA RUNA LATVIJAS VALSTSSVĒTKOS VANKUVERĀ

18. novembris Vankuverā

Latvijas valsts dibināšanas 49. gadadienas svinības Vankuverā 19. novembrī sākās ar dievkalpojumu igauņu baznīcā, kuru vadīja māc. A. Kiršfelds. Pēc tam baznīcas sarīkojumu zālē notika svinīgs akts, kuru atklāja DV Britu Kolumbijas nodaļas valdes pr-dis E. Pelēns ar īsu uzrunu. Par svētku runas teicēju bija aicināts vēstures profesors Dr. E. Andersons, kas runāja par tematu „Baltijas valstu starptautiskais stāvoklis no 1920. — 1940. gadam".

Runas sākumā profesors uzsvēra, ka latvieši Baltijas jūras krastā mitinās jau kopš 5000 gadiem. Sākot ar Baltijas valstīm, tad Poliju un tālāk uz dienvidiem ar Balkānu valstīm, šo valstu patstāvība vienmēr bijusi apdraudēta no lielajiem kaimiņiem, kuri to neatkarību nekad nav īsti atzinuši. Tas jo sevišķi sakāms par trīs mazajām Baltijas valstīm.

Tālāk profesors norādīja, ka par spīti Baltijas valstu centieniem izpatikt lielajiem kaimiņiem cerībā, ka tādā veidā izdosies saglabāt savu tikko izkaroto neatkarību, tas tomēr nenotika. Kā negātīvu parādību Dr. E. Andersons uzsvēra Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nespēju iepazīt vienai otru tuvāk un radīt kopīgu vienību: „Mēs bijām pārāk aizrāvušies par savu uzvaru pirmā pasaules kaŗa nobeigumā un pašnoteikšanās priekā, tādēļ neskatījāmies nopietni briesmās, kuras mūs apdraudēja jau tūlīt pēc kaŗa." Profesors norādīja, ka mēs par daudz paļāvāmies uz citu spēkiem, piemēram, uz britiem un zviedriem, bet par maz domājām par trīs Baltijas valstu kopīgiem aizsardzības plāniem. Kaut katrai Baltijas valstij bija savi individuāli aizsardzības plāni, nesaskaņoti tie bija nenozīmīgi. Interesants bija runātāja norādījums, ka igauņi savu zemi bija nolēmuši aizsargāt tieši uz Igaunijas — Pad. savienības robežām divu lielo ezeru starpā; latvieši aizsardzības līniju vilkuši cauri Vidzemes vidienei lejup uz Augšzemgali, bet lietuvieši pie Dubisas upes, kas dala Lietuvu divās daļās. Šāds aizsardzības plāns dienvidu spārnu atstāja pilnīgā ienaidnieka rīcībā.

Prof. Andersons pieskārās arī lielajai politiskajai spēlei, kas notika trīs lielo starpā — krievu, vāciešu un angļu, norādot, ka labs spēlētājs bijis Hitlers, bet pārāks par viņu Staļins; vājāki izrādījās rietumnieki. Kā krievi, tā angļi centās vāciešus izspēlēt pret otriem, kas viņiem arī izdevās, izprovocējot otru pasaules kaŗu.

Pieskaroties pašreizējiem apstākļiem, runātājs uzsvēra, ka nepareizi ir runāt par starptautisko komūnismu, jo tāda nemaz nav. Ir gan krievu komūnisms, ungāru komūnisms un poļu komūnisms, bet ne starptautiskais, jo šīs valstis katra iet savu ceļu. Starptautiskā komūnisma vietā pareizāk ir runāt par krievu šovinismu.

Runas nobeigumā prof. Andersons ieteica meklēt sadarbību trīs Baltijas tautu starpā un kopīgus ceļus uz kopīgu vienību. „Es esmu tomēr optimists un varu teikt, ka ģimene, latviskā ģimene ir drošākais pamats mūsu nākotnei un patstāvības atgūšanai. Lasiet latviešu grāmatas un laikrakstus, atbalstiet latviskos sarīkojumus, runājiet latviski un esiet latvieši, tad mēs piedzīvosim atkal brīvību," pabeidza svētku runātājs.

Pēc runas Biruta Ozola izjusti teica patriotisku Leonīda Breikša dzejoli, kas klausītājiem lika pārdomās noliekt galvas.

Runātājam un deklamētājai pateicās DV nodaļas valdes pr-dis E. Pelēns. Sarīkojums bija pulcinājis ap 150 vankuveriešu, bet būtu bijis vēl labāk, ja vecāki vismaz šoreiz būtu aicinājuši līdz arī jauno paaudzi, jo jāpiekrīt prof. Andersona atziņai, ka ģimene un vienīgi ģimene ir atbildīga par latvisko rītdienu.

J. Nierietis

Voldemāra Gravas piemiņai

Pēc ilgas slimošanas 24. novembra rīta stundā šīs zemes gaitas beidza darbīgais torontietis Voldemārs Grava, nepiepildījis visas ieceres. Dzimis 1902. gada 14. februārī Rubeņu pagastā 12 bērnu ģimenē, viņš bija ieguvis izglītību Daugavpils komercskolā, piedalījies Latvijas atbrīvošanas cīņās partizānu rindās un pēc šo cīņu nobeiguma iestājies Latvijas armijas 12. Bauskas kājnieku pulkā, dzimtenes neatkarības pēdējos gados būdams Zemgales divizijas štāba sakaru rotas virsseržants. Komūnistu okupācijas gadā viņš demobilizējās un vēlāk strādāja par virsgrāmatvedi Daugavpils un Kokneses piensaimniecības sabiedrībās, bet otra pasaules kaŗa beigās gaitās ar dzīvesbiedri nokļuva Dānijā, kur strādāja kādā kooperatīvā.

Voldemārs Grava †

1949. gadā V. Grava ieceļoja Kanadā un atrada darbu Kvebekas raktuvju pilsētā Norandā, kur sāka rosīgi darboties vietējās latviešu ev.-lut. draudzes valdē un bija viens no 2. vecākās Kanadas DV nod. dibināšanas iniciātoriem. Pārcēlies uz dzīvi Toronto, viņš dedzīgi turpināja sabiedrisko darbību, būdams ne vien DV Toronto nodaļas valdes un revīzijas komisijas loceklis, bet arī Kanadas DV zemes valdes un revīzijas komisijas darbinieks, [illegible] arī DV Toronto nodaļas nama komitejā. Ziemsvētku tirdziņa organizēšanā, [illegible] DV Latviešu nama organizācijas komitejā, kur bija pirmais kasieris. Kad radās doma par piemiņas zīmes veidošanu kritušajiem karavīriem, V. Grava bija tās padomē, un tā arī viņa darbības rezultāts redzams [illegible] Saulainē [illegible]. V. Grava bija labs organizētājs, sevišķi saimnieciskos pasākumos, un neatlaidīgs darbā ieguva arī pats vairākus nekustamus īpašumus, arvien tomēr atlicināšanas laiku sabiedriskajiem pienākumiem.

Mirušo piemiņas dienā Rosara bēru namā ieradās ap 150 aizlūdzēju, kur vadīja archibīskaps A. Lūsis, dziedot Sv. Jāņa draudzes korim dir. J. Baruša vadībā, kas spēlēja arī aizlūguma ērģeļu pavadījumu. Pie šķirsta stāvēja Toronto vanagu un vanadžu goda sardze. Zemes klēpī aizgājēju guldīja 28. novembrī Jorkas kapu latviešu nodalījumā, kur atvadvārdus teica DV Toronto nodaļas pr-dis I. Zamlovskis, apbedīšanas ceremoniju vadot archibīskapam A. Lūsim. Vēlāk bērinieki [illegible] DV Toronto nodaļas [illegible] pakavējās pie mūžībā aizsaukta drauga [illegible].

Pie vanadžu klātā bēru galda [illegible] V. Gravas dzīvesbiedre Zelma, brāļi Rūdolfs un Pēteris ar ģimenēm, no Austrālijas atbraukušais brālis Jūlijs un māsa ar ģimeni, kamēr dzimtenē [illegible] brāļi Vilis un [illegible] ar sa-[illegible].

O. Klavenieks

ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ SV. KATRĪNĀS

Augšā; Uzveduma „Ķeizara zaldāts" tēlotājas (no kreisās) I. Andersone — Miķelene, M. Vītola — zaldāts, Ā. Freimane — Bosomene un E. Krūmiņa — Didzene. Apakšējā uzņēmumā: Latviešu skolas mazo bērnu deju grupa ar savu skolotāju H. Šternbergu aizmugurē pēc pirmajām „uguns-kristībām". Pirmajā rindā no kreisās — Sandra Kappa, Irisa Veske, Dore Dālberga, Inese Timkšāne, Kristīne Andersone un Šilvija Grīslīte; aizmugurē — Arnolds Ligurs, Denis Kurmītis, Kārlis Kārkliņš, Roberts Kappa, Andris Šteinbachs, Edgars Zeņka un Armands Ivsiņš. Grupā iztrūkst Noras Grinbergas. Foto. J. Ligers

Ķeizara zaldāts tirdziņā

Sv. Katrīnu vanadžu kopas gadskārtēji rīkotais tirdziņš 26. novembrī atradās zem īsti laimīgas zvaigznes, dodot šogad daudz labākus rezultātus nekā pašas rīkotājas bija gaidījušas. Arī prāvais apmeklētāju pulks, turpat pie 200 „galviņu", jutās gandarīts, ar redzēto un dzirdēto apmierināts.

Kā lielākais tirdziņa notikums atzīmējams vanadžu sniegtais fragments no Janševska „Dzimtenes", kurā vanadzes komiskās izdarībās un dialogos uz skatuves parādīja ķeizara zaldāta — Knābenes Janča ierašanos lauku sētā iegādāties svaigas olas. Īsajā, bet pārliecinošajā uzvedumā vanadzes parādīja, ka Sv. Katrīnās mīt tēlotājas, kuras katrā laikā spētu stāties pie lielāka teātra darba vai dziesmām „izraibināta" uzveduma iestudēšanas. Te gan jāpiebilst, ka aizvadītajos gados mazāki uzvedumi jau notikuši pāri ducim. Katrā ziņā Sv. Katrīnu vanadžu rosība ir cildināma: viņas „sveci netur zem pūra", bet katru gadu apmeklētājus iepriecina ar labi izplānotu un sagatavotu sarīkojumu. Ķeizara zaldāta uniformā bija „iekāpusi" pati kopas priekšniece Milda Vītola, kas pēc izrādes atzinās, ka uz skatuves valkāto „denčika" ietērpu pati gan nav gatavojusi, bet šoreiz nomājusi. Miķelenes lomā bija Irma Andersone. Didzeni tēloja Emma Krūmiņa, bet Bosomenes tēlu iemiesoja Ārija Freimane.

Vietējās latviešu skolas mazo bērnu grupai šis Ziemsvētku tirdziņš bija liels notikums, proti: pēc divu mēnešu sagatavošanās tā pirmo reizi stājās publikas priekšā. Deju grupas vadītājs H. Šternbergs īsā uzrunā pakavējās pie mazo dejotāju veiktā darba un aicināja pārāk kritiski nevērtēt pirmo uzstāšanos, jo dejotāju caurmēra vecums ir tikai 7 gadi: jaunākajai grupas dalībniecei 5, bet vecākajam 9. Taču ar skatītājiem pasniegtajām 4 dejām — „Zvejniecinš", „Tūdaliņ, tagadiņ", „Mugurdanci" un „Sijā auzas, tautu meita" — mazie dejotāji izpelnījās ilgus aplausus un parādīja, ka Sv. Katrīnās izveidojas otrs latviešu „Diždancītis". Gribētos teikt, ka ilgie aplausi pienācās arī mātēm, kuras savas meitas un dēlus tik īsā laikā bija ieģērbušas skaistos tautas tērpos. Jaunie dejotāji nāk no trim pilsētām — Sv. Katrīnām, Niagaras un Fort-Erijas.

Programmā bija arī latviešu skolas absolventu dziesmas un klavieru solo.

Tāpat kā katru gadu, tirdziņa apmeklētāji sākumā pulcējās pie loterijas rata, kur vanadžu un tautiešu sagādātie un dāvinātie 300 laimesti jaunos īpašniekus atrada jau stundas laikā. Svētku dāvanu un rotājumu iegādē bija plaša izvēle, it sevišķi latviešu grāmatas un daiļamatnieku darbi, tāpat Saulkrastu vienības gaidu gatavotie eglītes rotājumi. Ar plašu darbu klāstu piedalījās Toronto daiļamatnieki O. Mešule un A. Gugāns. Vislielākā drūzmēšanās tomēr bija pie latvisko rotu galda, visvairāk pirktās mantas dāvanām izrādījās A. Gugāna darinātās rotas lietas. Tirdziņa apmeklētāji saņēma arī viņa izdoto, ar daudziem fotoatēliem ilustrēto latvisko rotu katalogu. Vakara atsevišķās loterijas galvenie laimesti bija A. Biskapas gatavota un dāvināta liela apmēra taustiska lelle un Astrīdas Freimanes ziedota glezna.

Lielu piekrišanu izpelnījās arī vanadžu kafijas un cepumu galds. Tirdziņa norise un programma bija raita, starpbrīžos nepārtraukti par latviešu skaņu plašu mūziku gādāja Imants Ķīpis ar saviem aparātiem. Apmeklētāji, kas bija ieradušies arī no Toronto un Hamiltonas, apliecināja, ka nav vīlušies, jo redzētais un dzirdētais bijis brauciena vērts.

—dotis

VINIPEGA

◉ Latviešu akadēmiskās saimes gadskārtējā Latvijas universitātes dibināšanas atceres sarīkojumā par rituālo liberālismu ASV politikā akadēmisko runu teica Dr. T. Šmits no Mineapoles. Viņš iztirzāja kādu interesantu fazi ASV politikā, ar saviem atzinumiem pamatojot dotos izskaidrojumus dažādām kļūmēm amerikāņu ārpolitikā. Sarīkojumā runāja arī referenta tēvs prof. E. Šmits un VLAS pr-ks agr. A. Vītiņš. Par saviesīgo daļu bija rūpējušās M. Rutule un I. Deme.

◉ Vinipegas un apkārtnes tautiešu saime pēdējos mēnešos zaudējusi vairākus locekļus. Bērdriverā 76 gadu vecumā mirusi Lučille Drausone, kas Kanadā bija ieceļojusi 1907. gadā; Libavā 70 gadu vecumā miris Alberts Lindenbergs, kas Kanadā bija ieceļojis jau 1901. gadā; Lakdubonetā 59 gadu vecumā miris Osvalds Solomons, kas bija dzimis Ņujorkā, bet Vinipegā 70 gadu vecumā miris Osvalds Baroniņš, kas Kanadā ieradās pēc otra pasaules kaŗa.

2. decembrī plkst. 7.30 vakarā
Lansdowne Assembly zālē pie Queen St.

SAVIESĪGS VAKARS
AR BAZĀRU UN DEJU

Spēlēs Virbuļa deju kapella.

Pilna bufete. Ieeja $2.00

Visus laipni ielūdz

Toronto latviešu katoļu vienības valde

TORONTO ZIŅAS

◉ Baltiešu sieviešu padomes Kanadā rīkotajās pusdienās Inn on the Park viesnīcā piedalījās ap 40 viesu. Igauņu sabiedriskais darbinieks E. Karuks plašākā referātā pakavējās pie baltiešu stāvokļa Kanadā, okupētajā dzimtenē un nākotnes izredzēm. Referents galveno vērību ieteica pievērst tieši jaunatnei, visos iespējamos veidos cenšoties panākt tās iesaistīšanu nacionālpolitiskajā darbā.

◉ Latviešu kreditsabiedrībā bez parastajām bankas operācijām jau kopš laba laika var kārtot arī telefona, gāzes, elektrības un ūdens rēķinus. Tāpat var kārtot arī naudas pārvedumus un iegādāties ceļotāju čekus. Tagad kreditsabiedrības birojā (491 College St.) uzsākta arī dažādu padomu sniegšana saimnieciskos jautājumos. Var sazināties arī pa tālr. 924-2775.

◉ Latviešu nama līdzekļu vākšanas akcija kopsummā devusi 38.000 dol. Kampaņas laikā iegādātas pavisam 352 jaunas akcijas par 35.200 dol., bet pārējā summa ir akciju iemaksas vai ziedojumi. Nama valde un dāmu komiteja arī šogad rīko Jaungada sagaidīšanas balli 31. decembrī. Tuvāka informācija, pieteikšanās un galdiņu rezervēšana līdz 20. decembrim pie S. Zaķes pa tālr. 293-2513. Jaunietiem arī šogad paredzēta atsevišķa zāle otrā stāvā, bet vecajai paaudzei apakšējā zāle.

◉ Kanadas DV izdoto latviešu kaŗavīru skaņu plašu technisķie darbinieki un mūzikālie izpildītāji komponista I. Saksa un Kanadas DV valdes pr-ža E. Krūkas vadībā 24. novembrī vienojās uzsākt trešās skaņu plates sagatavošanu. Tā būs veltīta latviešu kaŗavīriem 50 gados, un to paredzēts izdot nākošajā gadā sakarā ar Latvijas dibināšanas 50. gadadienu. Plates vienā pusē ieskaņota sardzes maiņa pie Brīvības pieminekļa, Lāčplēšu dziesma, „Daugav's abas malas" u. c., bet otrā pusē Latvijas armijas dziesmas. Ieskaņošanā paredzēts pieaicināt arī Austrālijas DV pūtēju orķestri.

◉ Gadskārtējais DV Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā notiks 9. un 10. decembrī. — DV Toronto nodaļas eglītes vakars bērniem notiks 9. decembrī, plkst. 2 pēcpusdienā Latviešu namā. Svētbrīdi vadīs māc. A. Cops, bet rotaļas akordeona pavadījumā — Inese Akmene. Ieradīsies arī Ziemsvētku vecītis. Par bērnu pacienāšanu rūpēsies vanadzes. Bērni līdz 10 gadu vecumam (neatkarīgi no vecāku piederības DV organizācijai) pieteicami iepriekš Z. Grēkerei (tālr. 532-6060) vai A. Bencenei (767—9964). Plkst. 7.30 vakarā turpat notiks nodaļas eglītes vakars pieaugušajiem ar pašapdāvināšanos, ņemot katram līdz svētku velti ap 2 dol. vērtībā. Paredzēts īpašs vanadžu sagatavots uzvedums un citi priekšnesumi.

◉ TLB sestdienas skola jau izplānojusi sarīkojumus šim mācību gadam. 7. janvārī Kolumba zālē notiks skolas eglītes vakars, kurā abu 6. klašu audzēkņi izrādīs Brigaderes „Maija un Paija" 1. cēlienu. To ar skolēniem iestudē skolotājas S. Pogule un A. Mukta. 31. martā skola izrādīs visu lugu, paredzams Sv. Andreja baznīcas telpās. Ģimenes dienu skola atzīmēs 5. maijā Igauņu namā, bet izlaiduma akts paredzēts 1. jūnijā Latviešu namā.

◉ Sv. Jāņa draudzes padomes sēdē, kuru vadīja pr-ks Z. Rūtenbachs, pieņēma īpašas komisijas atzinumu iecerēto pieminekli celt pēc tēlnieka A. Kopmaņa meta, uzticot viņam arī paša pieminekļa celšanu. Tajā būs bēgļu grupa reljefā ar iegravētu attiecīgu tekstu. Pieminekļa komisijā darbojas archibīskaps A. Lūsis, arch. E. Tannis, dāmu komitejas pr-ce L. Jansone, bet no draudzes padomes A. Černavskis un K. Tontegode. Kasieris E. Tiltiņš ziņoja, ka 19. novembra dievkalpojuma kollektē ienākuši 169,80 dol., un padome nolēma tos iemaksāt LNAK Latvijas 50 gadu jubilejas fondā. Draudze kā savu nodevu LELDAAi jau agrāk iemaksājusi 600 dol., bet sēdē vienojās iemaksāt vēl 800 dol., ar ko draudzes nodeva būtu nokārtota par visiem iesvētītajiem locekļiem. Kopbaznīcas dievkalpojuma kollekti 80,55 dol. apmērā nolēma nosūtīt Baznīcas virsvaldei. Saulaines pārvaldes pr-ks J. Koncis un kasieris J. Skrastiņš ziņoja, ka aizvadītajā vasarā izdarīti vairāku ēku remonti, iegādātas jaunas mašīnas un izdarīti citi uzlabojumi, kas prasījuši prāvus izdevumus. Kopīgi izdevumi ir 19.297,62 dol., bet ienākumi tikai 19.407,53 dol., ieskaitot arī 2000 dol. padomes atbalstu un 1000 dol. dāmu komitejas aizdevumu.

◉ Sv. Jāņa draudzes Ziemsvētku eglītes sarīkojums bērniem notiks 17. decembrī baznīcas telpās. Bērnu vecāki lūgti ņemt līdz dāvanas viena dolara apmērā. Programmas daļā piedalīsies svētdienas skolas audzēkņi.

◉ Adventa laika garīgs koncerts, piedaloties vairāku ev.-lut. draudžu koŗiem un solistiem, notiks 10. decembrī, plkst 7.30 vakarā Sv. Andreja baznīcā.

◉ Sv. Andreja draudzes bērnu dievkalpojums notiks 17. decembrī, plkst. 3 dienā. Pēc dievkalpojuma baznīcas blakus telpās Ziemsvētku eglītes sarīkojums.

◉ LNAK padomes vēlēšanās, kas beidzās 28. novembrī, līdz šim saņemto balsošanas sarakstu skaits pārsniedz 1700. 28. novembrī pastā nodotie balsošanas saraksti turpinās pienākt vēl nākošajās dienās. Vairākas ģimenes savus balsošanas sarakstus iesūtījušas kopīgā aploksnē, tādēļ tiešo balsotāju skaitu varēs konstatēt tikai vēlēšanu komisija balsu skaitīšanā, kas paredzēta 2. un 3. decembrī.

◉ St. Fišera baznīcā Brameliјā prāv. Dr. B. Kokins 25. novembrī salaulāja Aleksandru Raikovski un dziedātāju Apoloniju Sapali no Adelaides, Austrālijā. Kāzu mielastā līgavaiņa mājā Toronto bija 45 viesi, kas sumināja arī līgavaiņa māti Otīliju Raikovski 73. dzimšanas dienā. Jauno pāri sveica Kanadas latviešu katoļu apvienības pr-ks S. Gabrāns, vedējtēvs E. Ozoliņš u.c.

◉ Mirušo piemiņas dienā Kanadas DV zemes valdes aprūpes daļas vadītājs R. Puriņš ar Toronto nodaļas valdes pārstāvi O. Klāvenieku un Ainu Hoveli apmeklēja Jorkas kapu latviešu nodalījumu, kur mūža mierā guldīti 17 DV saimes piederīgie, pie viņu kapu kopiņām iededzinot svecītes.

KRĀSTAMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KĀNBERGS,
63 Ferrier Ave., pie Danforth Ave., Tel: 463-2667

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
4½% par noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsām, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12—8 vakarā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Sveicam

OTOMARU LINU 60 GADU

un

VOLDEMĀRU PLĒSUMU

50 GADU

šūpļa svētkos.

DV Toronto nodaļas saime

Politiskā un garīgā [illegible]

DZEJNIEKS LINDBERGS LATVIJAS VALSTSSV[ĒTKOS] OREGONĀ CĪŅAS VIETĀ SLUDINA SAMIE[...]

Latvijas valsts dibināšanas svinības sākās 18. novembra vakarā ar dievkalpojumu Konkordijas kolledžas baznīcā, kurā svētdienas skolas bērni svinīgā gājienā ienesa Latvijas karogu un novietoja altāra telpā. Oregonas latviešu ev.-lut. draudzes mācītāja Jāņa Ciļņa vadītā dievkalpojuma noskaņā ļoti labi iederējās Īdas Trapānes dziedātā Bruno Skultes „Sapņu zeme" un Andreja Jurjāna „Lūgšana" no kantātes „Tēvijai". Ērģelnieks Valfrīds Lapše atskaņoja Mendelsona „Allegro assai vivace" un Jāņa Mediņa „Tev mūžam dzīvot, Latvija". Kad Latvijas himna bija izskanējusi, bērni tikpat svinīgi karogu no baznīcas atkal iznesa.

18. novembra svinības turpinājās otrā dienā, Oregonas latviešu biedrības rīkotas. Tās atklāja biedrības pr-ks Harijs Saukants ar nelaiķa archibīskapa Kārļa Kundziņa vārdiem: „Tauta, kas dzīvo un grib dzīvot, neskatās tik daudz atpakaļ pagātnē; tā dzīvo tagadnē, pacietīgi nesdama to, ko Dievs tai uzlicis un dzīvo nākotnei." DV apvienības Ziemeļrietumos vārdā sveicināja Jānis Kurmiņš un nodeva DV stipendijas vairākiem centīgiem jauniešiem, kopā 900 dol. apmērā. Svētku koncertā piedalījās Portlandes latviešu koris brīvmākslinieka Arvīda Berķa vadībā un soliste Īda Trapāne, Brigitas Ritmanes pavadīta. Koris bija iestudējis dažas retāk dzirdētas tautas dziesmas Artūra Salaka, Aldona Kalniņa un Alfrēda Feila sabalsojumā. Olafa Stumbra un Zinaīdas Lazdas dzeju deklamēja Violeta Petrēvica. Inese Bruniņa ar atzīstamu veikumu nospēlēja Arvīda Žilinska klavieru kompoziciju „Teika". Šī vēl pavisam jaunīņā pianiste uzrādīja teicamas spējas un lielu darba gribu. Jāvēlas tikai, lai šī griba neapsīktu.

Svētku runu teica dzejnieks un „Jaunās Gaitas" redaktors Ivars Lindbergs, apskatot pasaules notikumus un politiskās iestādes. Apvienotām nācijām nav nekādas izpildvaras, tām ir visai mazs iespaids starptautiskajā politikā. Visas lielās tautas, par spīti rezolūcijām un solījumiem, vispirms ievēro un aizstāv tikai savas šaurās intereses, tādēļ latviešiem uz savas valsts atbrīvošanu no okupantu varas būs vēl diezgan ilgi jāgaida. „Kādas ir šodien iespējas Latvijas brīvības atgūšanai?" jautāja runātājs. „Pirmkārt — kaŗš, kurā lietotu arī atombumbas. Šāda kaŗa iznākums būtu latviešu tautas pilnīga iznīcināšana. Otrkārt — latviešu tautas sacelšanās. Iznākums būtu tas pats, jo starptautiska lejaukšanās nav gaidāma, kā tas bija arī Ungārijas gadījumā. Treškārt: ja Apvienotās nācijas pieņemtu rezolūciju, ka izdarāma aizklāta balsošana Latvijā par to, vai tauta grib palikt patstāvīga, vai pieslieties kur citur, tad arī tam būtu apšaubāmi panākumi, jo šādu rezolūciju nebūtu iespējams īstenot. Ceturtā iespēja būtu krievu imperiālisma izbeigšanās. Šāda veida norise ir pārāk gausa, un arī tās gaitā latviešu tautai draud iznīcība. Pašreizējos politiskajos apstākļos mums atliek tikai viens ceļš un viens mērķis: koncentrēt visu savu darbību uz mūsu tautas fizisko un etnisko saglabāšanu savā zemē. Vispirms [...]

ATZINĪBA...

(Pārnesums no 1. lpp.)

nās ir reliģijai veltīts brīdis, kurā parasti runā luterāņu, katoļu, baptistu vai pareizticīgo garīdznieki. Izmantota arī baznīcu mūzika. Svētdienās daļa programmas veltīta tieši jaunatnei, tajā apskatot kolledžu un universitāšu dzīvi, sniedzot diskusijas par politiskiem un sabiedriskiem jautājumiem, kādu brīdi veltījot arī kādam vieglāka rakstura temam. Pirmdienās parasti sniedz atbildes uz klausītāju jautājumiem.

Saņemtajās vēstulēs no Latvijas apliecināta pateicība par iespēju klausīties Amerikas Balss raidījumus latviešu valodā. Šādas pateicības apliecinājumi vairākkārt izpaudušies arī kādu latvisku dāvanu, kas tagad skatāmas nesen atklātajā izstādē par ASV informācijas pārvaldes darbu.

—ks—

Amerikas [...] dienas raid[...] lis Kuzulis [...] ģerts Parni[...] berts.

...O ZIŅAS

...os iemaksāt LNAK Latvijas 50 ...gadu jubilejas fondā. Draudze kā ...savu nodevu LELDAAi jau agrāk ...iemaksājusi 600 dol., bet sēde ...vienojās iemaksāt vēl 800 dol., ar ...ko draudzes nodeva būtu nokār...tota par visiem iesvētītajiem lo...cekļiem. Kopbaznīcas dievkalpo...juma kollekti 80,55 dol. apmērā ...valdei nosūtīt Baznīcas vir...valdei. Saulaines pārvaldes pr-ks J. Koncis un kasieris J. Skras...iņš ziņoja, ka aizvadītajā vasarā ...izdarīti vairāku ēku remonti, ie...gādātas jaunas mašīnas un izda...rīti citi uzlabojumi, kas prasīju...ši prāvus izdevumus. Kopīgi iz...devumi ir 19.297,62 dol., bet ienā...kumi tikai 19.407,53 dol., ieskai...tot arī 2000 dol. padomes atbal...stu un 1000 dol. dāmu komitejas ...aizdevumu.

⊕ Sv. Jāņa draudzes Ziemsvētku eglītes sarīkojums bērniem no...tiks 17. decembrī baznīcas telpās. Bērnu vecāki lūgti pemt līdz dā...vanas vienu dolara apmērā. Pro...grammas daļā piedalīsies svētdie...nas skolas audzēkņi.

⊕ Adventa laika garīgs kon...certs, piedaloties vairāku ev.-lut. draudžu koriem un solistiem, no...tiks 10. decembrī, plkst. 7.30 va...karā Sv. Andreja baznīcā.

⊕ Sv. Andreja draudzes bērnu dievkalpojums notiks 17. decem...brī, plkst. 3 dienā. Pēc dievkalpo...juma baznīcas blakus telpās Ziemsvētku eglītes sarīkojums.

⊕ LNAK padomes vēlēšanās, kas beidzās 28. novembrī, līdz šim saņemto balsošanas sarak...stu skaits pārsniedz 1700. 28. no...vembrī pastā nodotie balsošanas saraksti turpinās pienākt vēl nā...košajās dienās. Vairākas ģime...nes savus balsošanas sarakstus iesūtījušas kopīgā aploksnē, tādēļ tiešo balsotāju skaitu varēs kon...statēt tikai vēlēšanu komisija balsu skaitīšanā, kas paredzēta 2. un 3. decembrī.

⊕ St. Fišera baznīcā Bramelī... prāv. Dr. B. Kokins 25. no...vembrī salaulāja Aleksandru Raikovski un dziedātāju Apolo...niju Sapali no Adelaides, Austrā...lijā. Kāzu mielastā līgavaiņa mā...jā Toronto bija 45 viesi, kas su...mināja arī līgavaiņa mātei Otīlijai Raikovskai 73. dzimšanas dienā. Jauno pāri sveica Kanadas latvie...šu katoļu apvienības pr-ks S. Cab...rāns, vedējtēvs E. Ozoliņš u.c.

⊕ Mirušo piemiņas dienā Kana...das DV zemes valdes aprūpes daļas vadītājs R. Puriņš ar To...ronto nodaļas valdes pārstāvi O. Kļaveinieku un Ainu Hoveli ap...meklēja Jorkas kapu latviešu no...dalījumu, kur mūža mierā guldī...ti 17 DV saimes piederīgie, pie ...viņu kapu kopiņām iededzinot svecītes.

RAKSTĀMMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cen...
ALEKSANDRS KANBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Dan...
forth Ave, Tel: 463-2667

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
401 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
4½% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļojuju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12—8 vakarā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

...LINU 60 GADU
...un
...RU PLĒSUMU
...ADU
...svētkos.
DV Toronto nodaļas saime

Politiskā un garīgā valsts

DZEJNIEKS LINDBERGS LATVIJAS VALSTSSVĒTKU AKTĀ OREGONĀ CIŅAS VIETĀ SLUDINA SAMIERINĀŠANOS

Latvijas valsts dibināšanas svinības sākās 18. novembra vakarā ar dievkalpojumu Konkordijas kolledžas baznīcā, kurā svētdienas skolas bērni svinīgā gājienā ienesa Latvijas karogu un novietoja altāra telpā. Oregonas latviešu ev.-lut. draudzes mācītāja Jāņa Cilpa vadītā dievkalpojuma noskaņā ļoti labi iederējās Idas Trapānes dziedātā Bruno Skultes „Sapņu zeme" un Andreja Jurjāna „Lūgšana" no kantātes „Tēvijai". Ērģelnieks Valfrīds Lapše atskaņoja Mendelsona „Allegro assai vivace" un Jāņa Medina „Tev mūžam dzīvot, Latvija". Kad Latvijas himna bija izskanējusi, bērni tikpat svinīgi karogu no baznīcas atkal iznesa.

18. novembra svinības turpinājās otrā dienā, Oregonas latviešu biedrības rīkotas. Tās atklāja biedrības pr-ks Harijs Saukants ar nelaiķa archibīskapa Kārļa Kundziņa vārdiem: „Tauta, kas dzīvo un grib dzīvot, neskatās tik daudz atpakaļ pagātnē; tā dzīvo tagadnē, paciešīgi nesdama to, ko Dievs tai uzlicis un dzīvo nākotnei." DV apvienības Ziemeļrietumos vārdā sveicināja Jānis Kurmiņš un nodeva DV stipendijas vairākiem centīgiem jauniešiem, kopā 900 dol. apmērā. Svētku koncertā piedalījās Portlandes latviešu koris brīvmākslinieka Arvīda Berķa vadībā un soliste Ida Trapāne, Brigitas Ritmanes pavadīta. Koris bija iestudējis dažas retāk dzirdētas tautas dziesmas Artūra Salaka, Aldona Kalniņa un Alfrēda Feila sabalsojumā. Olafa Stumbra un Zinaīdas Lazdas dzeju deklamēja Violeta Petrēvica. Inese Bruniņa ar atzīstamu veiksmi nospēlēja Arvīda Žilinska klavieru kompoziciju „Teika". Šī vēl pavisam jaunā pianiste uzrādīja teicamas spējas un lielu darba gribu. Jāvēlas tikai, lai šī griba neapsīktu.

Svētku runu teica dzejnieks un „Jaunās Gaitas" redaktors Ivars Lindbergs, apskatot pasaules notikumus un politiskās īstenības. Apvienotām nācijām nav nekādas izpildvaras, tām ir visai mazs iespaids starptautiskajā politikā. Visas lielās tautas, par spīti rezolūcijām un solījumiem, vispirms ievēro un aizstāv tikai savas šaurās intereses, tādēļ latviešiem uz savas valsts atbrīvošanu no okupantu varas būs vēl diezgan ilgi jāgaida. „Kādas ir šodien iespējas Latvijas brīvības atgūšanai?" jautāja runātājs. „Pirmkārt — karš, kurā lietotu arī atombumbas. Šāda kaŗa iznākums būtu latviešu tautas pilnīga iznīcināšana. Otrkārt — latviešu tautas sacelšanās. Iznākums būtu tas pats, jo starptautiska iejaukšanās nav gaidāma, kā tas bija arī Ungārijas gadījumā. Treškārt: ja Apvienotās nācijas pieņemtu rezolūciju, ka izdarāma aizklāta balsošana Latvijā par to, vai tauta grib palikt patstāvīga, vai pievienoties kur citur, tad arī tam būtu apšaubāmi panākumi, jo šādu rezolūciju nebūtu iespējams īstenot. Ceturtā iespēja būtu krievu imperiālisma izbeigšanās. Šāda evolūcija ir pārāk gausa, un arī tās gaitā latviešu tautai draud iznīcība. Pašreizējos politiskajos apstākļos mums atliek tikai viena iespēja — viens mērķis: koncentrēt visu savu darbību uz mūsu tautas fizisko un etnisko saglabāšanu savā zemē. Vispirms mums ir jāmīl un jārespektē latviešu tauta, tās intereses un vajadzības, un — tauta ir dzimtenē. Otrkārt — tautas intereses un vajadzības dzimtenē ne vienmēr saskaņas ar trimdinieku domām un vēlmēm. Arī tad trimdai ir jāseko tam, kas tautas dzīvei un augšanai vēlams un nepieciešams. Mums ir jāspēj uzupurēties tautas labā. Visai mūsu darbībai tikai tad būs kāda nozīme, ja tā saistīta ar mūsu tautas interesēm."

Runas turpinājumā I. Lindbergs norādīja, ka 18. novembra jēga ir valsts ideja, jo tauta pastāvējusi jau gadu tūkstošiem. 1953. gadā rakstnieks Jānis Veselis teicis: „Katrai tautai var būt divas valstis — politiskā un garīgā. Tautai var nebūt politiskas valsts, bet, ja tā ir tauta, tad garīgā valsts tai pastāv. Mūsu garīgo valsti mums neviens nevar atņemt, ja vien mēs paši to gribam paturēt. Atsakoties (no mūsu garīgās valsts, mēs atsakāmies no savas tautas, un tādēļ šai brīdī garīgās valsts uzturēšana ir svarīga." Pēc Lindberga domām garīgā valsts ir vienīgā iespēja, kā mēs, latvieši svešumā, varam sastapties ar tautu dzimtenē un veidot kopīgas nākotnes perspektīvas.

„Šī garīgā Latvijas valsts arī ir vienīgais, kas mums pašreizējās realitātēs vēl ir palicis," turpināja I. Lindbergs. „Lai kāds būtu ideālais atrisinājums, kuŗu mēs gribētu gūt, garīgā Latvija nedrīkst kļūt par iznīcību laika tecējumā. Latvijā aug spēcīgi dzejnieki — Ojārs Vācietis, Vizma Belševica, Māris Čaklais, Velta Kalpiņa un citi, kas uzauguši dzejā, kur dzejā saskatāms simbolisms un patriotisms. Šie viņi lielākai daļai no mums ir sveši, bet tie ir daļa no mūsu kultūras. Valdis Lukss, kas dzīvo dzimtenē, uzstājas pret radīšanas brīvību, nosaucot to par nophukšu zirgeli, kuŗu jādeljot trimdas mutes bajāri, bet kuŗa pēdas esot atrodamas arī pie daža labā dzejnieka namdurvīm dzimtenē. Šī realitāte, ka esam dzimtenei liegti, ir tā, kuŗā mēs esam garīgi auguši un kļuvuši garīgi kupli. Mums vajadzētu palīdzēt to atkapot un paturēt tiem, kas darbojas dzimtenē. Liekas, ka šodien jau saruna ar tautiešiem dzimtenē ir iespējama, un šajās sarunās mēs varētu nodot tālāk visas tās vērtības, kuŗas esam saražojuši, maldoties pa pasauli. Ar to mēs nekā nezaudētu, tikai iegūtu. Trimdas latviešu jaunatnes iespējas meklēt ceļus, visus ceļus, lai būtu kopā un par tautu. Ja ne, tad visas jaunatnes izdarības nepienītu nekādu citu ievērību kā tikai etnogrāfisku un sociālu interesi. Verdzības cilvēki slepeni ir uzaugusi dzeja, kas jau var uzrunāt trimdiniekus. Neatkarīgā Latvija ir iespējama, ja zinām, ka to ir daudzi. Latvijas garīgā valsts pastāv, tā ir dzīva, un tās galvaspilsēta ir Rīga."

„Aizejot no šī vakara, neizlesim ar plīvojošiem ciņas karogiem, bet apstiprināsim savu gribu, dzīvot, strādāt un upurēties šodienas realitātei," runas nobeigumā aicināja Lindbergs. „Un šī šodienas realitāte, kā es to saskatu, ir mūsu garīgā Latvijas valsts. Dievs, svētī Latviju!"

Kādu laiciņu sarīkojuma dalībnieki vēl pakavējās pie Oregonas latviešu biedrības dāmu klātajiem kafijas galdiem. Te Ivars Lindbergs nolasīja dažus no saviem dzejoļiem piešķirdams arī šai vakara daļai pacilātības pilnu nobeigumu.

Juris Krīgens

ASV informācijas pārvaldes direktors Leonards H. Markss pasniedz piešķirto apbalvojumu Amerikas Balss latviešu nodaļas vadītājam Ēvaldam Freivaldam; vidū direktora vietnieks Roberts V. Akers.

Latvijas karogs gaida pacelšanu

VALSTSSVĒTKU SVINĪGAIS AKTS ČIKAGĀ

Čikagas latviešu organizāciju apvienības rīkoto Latvijas valsts proklamēšanas 49. gadadienas aktu un koncertu 19. novembrī ar svētbrīdi ievadīja vietējās latviešu baptistu draudzes mācītājs R. Andermanis, izteicot prieku un pateicību par godu piedalīties šai sarīkojumā, it sevišķi tādēļ, ka dzimis Brazilijā. Pēc kopīgas lūgšanas vanadžu dubultkvartets nodziedāja Krancera „Šī ir tā Kunga diena", tad ČLOA pr-dis V. Landmanis uzrunā apsveica svinību dalībniekus, kas pārpildīja zāli, un pakavējās pie kāda ļoti aktuāla jautājuma: ko darīt ar tiem, kas brauc viesos uz okupēto Latviju, aizvezdami no brīvās pasaules mīlestību dzimtenei un radiniekiem? Vienīgi no sabiedrības uztveres un pareizas izpratnes atkarīgs tas, ko viņi savukārt atved mums. „Draugi, mēs taisām asus spriedumus," teica V. Landmanis. „Mums vajadzētu būt iecietīgākiem un vienotiem, nevis vienam otru apvainot." ASV himnu spēlēja pianists V. Treimanis, pēc tās visi akta dalībnieki vienojās Latvijas himnā.

Svētku runu teica jaunās paaudzes sabiedriskais darbinieks prof. Dr. Valters Nollendorfs, apskatot iespējas Latvijas neatkarības atjaunošanai. Viņš minēja trīs iekšējus un trīs ārējus priekšnoteikumus. Iekšējie priekšnoteikumi runātāja uztverē bija: 1) tautas fiziska eksistence un dzīva tautības apziņa; 2) sava territorija un kontrole pār to; 3) politiskas neatkarības centieni un aktīvitāte. — Par ārējiem priekšnoteikumiem viņš atzina: 1) sabiedrotos; 2) mums labvēlīgo lielvalstu atbalstu, interesi vai neitrālitāti; 3) mums nelabvēlīgo lielvalstu vājumu, intereses trūkumu vai neitrālitāti. — Runātājs aicināja pārvērtēt pieeju iekšējiem priekšnoteikumiem, izvairoties no neattaisnojama optimisma. Dati un studijas norāda, ka nākošajos 20 gados stāvoklis Latvijā varētu neatbilst iekšējiem priekšnoteikumiem. V. Nollendorfs secināja: „Mums pastāv divas izvēles: mēs varam visus spēkus veltīt ārpolitiskā darba veikšanai un cerēt, ka gūsim panākumus pietiekami drīzā laikā, un mēs varam pievērst visu uzmanību latviešu tautai dzimtenē." Apskatot mūsu panākumus ārpolitikā un tos izvērtējot, runātājs apšaubīja pirmās izvēles lietderību, ieteikdams pievērsties darbam, kas atbilst iekšējiem priekšnoteikumiem. Šī darba pamatus viņš ietvēra četros punktos: 1) Latviešu tautai nepieciešams padoms, un mēs to varam dot; 2) Latviešu tautai dzimtenē un it sevišķi jaunajai paaudzei vajadzīga informācija, un tā var nākt no mums; 3) latviešu tautai dzimtenē nepieciešamas uzticības personas un komūnikācijas avoti, un tie mēs varam būt; 4) latviešu tautai dzimtenē vajadzīgi pārstāvji brīvajā pasaulē, un tie mēs būsim, ja veiksim politisko darbu latviešu tautā Latvijā. — Runātājs uzsvēra, ka šim darbam panākumi gan būs tikai tad, ja nebaidīsimies pāriet ofensīvā, t. i. nonākt ciņas kontaktā ar mūsu pretinieku. Sakaksti ar tautiešiem Latvijā varētu izmantot mērķtiecīgāk, tāpat pavairot radioraidījumu laiku, personīgos kontaktus padarīt nozīmīgākus, labi sagatavojot idejisko bazi. Runas nobeigumā V. Nollendorfs aicināja Latvijas dibināšanas 50. gadu veltīt šim lielajam uzdevumam un mērķim.

Akta dalībnieki uzrunu uzņēma ar brāzmainiem aplausiem. ČLOA pr-dis V. Landmanis, pateicoties runātājam, aicināja klausītājus uz vēlreizējiem aplausiem, kuŗi nebija mazāki par iepriekšējiem.

Pretkomūnisma komitejas pr-dis L. Neimanis nolasīja gadskārtējo rezolūciju iesniegšanai ASV kongresam. Lietuvas ģenerālkonsuls P. Daužvardis bija atsūtījis rakstveida apsveikumu.

Svētku programmas pirmajā daļā vanadžu dubultkvartets dziedāja A. Ābeles, V. Ozoliņa un V. Dobrovolska dziesmas, bet Vera Dāboliņa deklamēja Andreja Eglīša „Latvijas karogs pacelšanu gaida". Otrā daļā vanadžu dubultkvartets skandināja tautas dziesmas, no tām J. Graubiņa „Maza biju, neredzēju" likās īpatākais aranžējums. Visas dziesmas bija iestudējis Teodors Ozoliņš. Ojārs Jēgens, kā arvien, ļoti gaumīgi bija iekārtojis skatuves dekorējumu.

Z. K.

Citkārt klusajā Eldžinā

Laikā, kad latvieši svešumā gatavojās Latvijas valsts proklamēšanas 49. gadadienas dievkalpojumiem un aktiem, viena no Eldžinas amerikāņu draudzēm posās sagaidīt savus lūgtos viesus no Pad. savienības, proti, tā dēvēto mētropolītu Nikodēmu ar tā „pāžiem" Aļekseju Bujevski un Borisu Kudinkinu. Par šiem gaidāmajiem „svētajiem vīriem" no „draudzīgās padomijas" daudz runāja arī vietējā vidusskolā, kurā vācu un krievu valodu māca latviete. Tā priekšlaicīgi attiecīgajai draudzei piederošie amerikāņu bērni iepazinās ar skolotājas pieredzi komūnistu jūgā, kā arī noskatījās filmu „Zem sarkanā murga", kuŗa jo spilgti parādīja krievzemes vēsturi, sākot ar cara Nikolaja nogalināšanu līdz pašreizējām dienām.

Šo padomju delegāciju draudzības un izpratnes nolūkā 3 nedēļu apciemojumam bija ielūgusi vietējā Brethren draudze, pie tam jau otru reizi. Pirmo reizi šie paši viesi ciemojās 1962. gadā. Vai vietējās Brāļu draudzes gans Dr. Rovs tiešām naivi tic kādiem panākumiem saprašanās garā, jeb vai viņam ir kādi citi nolūki, to bez pierādījumiem var tikai minēt, bet dīvaini šķiet tas, ka arī Dr. Rovs jau vairākkārt ciemojies Pad. savienībā un vai nu patiesi tic, vai arī izliekas ticam katram vārdam, kuŗu saka padomju delegāti.

Jau vairākas dienas pirms sarkano viesu ierašanās vietējais laikraksts sīki aprakstīja „miera baložu" tikpat „miermīlīgos" nolūkus, bet tikpat sīki skolotāju izprašņāja viņas skolēni. Daudzi skolotājas ieteiktie jautājumi vēlāk atskanēja preses konferencē pēc dievkalpojuma, un uz tiem saņēma tieši tās atbildes, kuŗas bija paregotas... Tā var teikt, ka, izņemot dažas pieklājības frazes, tieši jautājumi palika bez atbildes.

Pie dievnama baznīcēnus sagaidīja demonstrantu pulciņš ar plakātiem, prasot brīvību apspiestajām tautām un izdalot skrejlapas, kuŗās bija citēti „mētropolīta" un viņa „pāžu" pretamerikānisko runu fragmenti, kā arī atklāta to īstā funkcija — piederība čekai. Demonstrāciju vadīja Komiteja reliģiskai brīvībai Krievijā, tātad — krievu emigranti.

Otrā dienā arī skolā pārrunāja redzēto, dzirdēto un skrejlapiņās lasīto... Ar lielu gandarījumu varēja konstatēt, ka vidusskolēni bija ievērojuši kā „mētropolīta" lielo nervozitāti, tā viņa tulku kundzisko valodu un arī dažas pretrunas, piemēram: iepazīstinot draudzi ar „mētropolītu", teica, ka viņš šai amatā ir kopš 1932. gada, bet, zīlējot „mētropolīta" vecumu, tam nevarēja dot vairāk par 45 — 50 gadiem; tātad, Nikodēms padsmitnieka gados jau kļuvis par mētropolītu... Kas viņu iecēlis šai amatā? Zinot, ka Pad. savienībā visu noteic komūnistu partija, kas uz reliģiju skatās kā māņticību, kuŗa apkaŗojama visiem spēkiem, jājautā, kādēļ gan pēkšņi dota svētība baznīcu amatvīriem draudzēties ar buržujiem — amerikāņiem? Kas maksājis šīs delegācijas ceļa izdevumus? Izrādījās, ka to darījusi Brāļu draudze. Uz jautājumu, vai Dr. Rova viesošanās izdevumus sedza „mētropolīts" Nikodēms, atbilde bija: „Nē, mēs paši."

Ja arī bērnu vecāki naivi ticētu savam kristīgajam darbam draudzības nostiprināšanai, tad paši jaunieši ir sašutuši par tik pamatīgu iekrišanu. Gribas ticēt, ka viņu mājās notiek daža laba pārruna un vecāku „pārskološana". Labi būtu, ja katrā amerikāņu skolā strādātu kāds trimdinieks un būtu nomodā par katru izdevību darīt kaut ko melnešu atmaskošanai.

Br.

ATZINĪBA...

(Pārnesums no 1. lpp.)

nās ir reliģijai veltīts brīdis, kuŗā parasti runā luterāņu, katoļu, baptistu vai pareizticīgo garīdznieki. Izmantota arī baznīcu mūzika. Svētdienās daļa programmas veltīta tieši jaunatnei, tajā apskatot kolledžu un universitāšu dzīvi, sniedzot diskusijas par politiskiem un sabiedriskiem jautājumiem, kādu brīdi veltījot arī kādam vieglāka rakstura tematam. Pirmdienās parasti sniedz atbildes uz klausītāju jautājumiem.

Saņemtajās vēstulēs no Latvijas apliecināta pateicība par iespēju klausīties Amerikas Balss raidījumus latviešu valodā. Šādas pateicības apliecinājumi vairākkārt izpaudušies arī ar kādu latvisku dāvanu, kas tagad skatāmas nesen atklātajā izstādē par ASV informācijas pārvaldes darbu.

—ks—

Amerikas Balss latviešu nodaļas darbinieki kārtējā apspriedē par dienas raidījumā uzņemamiem materiāliem: no kreisās — Kārlis Ķuzulis, Dzintars Bērziņš, Irēne Karule, Benno Ābers, Olģerts Parņickis, Ēvalds Freivalds, Vilis Čika un Aleksandrs Lauberts.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

⊕ Ņujorkā 30. novembrī korporācijas Lettonia telpās paredzēta baltiešu zinātnieku kopsēde, kuŗu sasauc, lai noteiktu valdīnijas nākošā gada augustā notiekošajam zinātnieku kongresam, kas ALAs Latvijas jubilejas plānā apzīmēts par sovjetologu kongresu. Šai kopsēdē ieradīsies ALAs priekšsēdis prof. P. Lejiņš un A. Rūsis no Vašingtonas, kā arī vairāki Ņujorkā un apkārtnē dzīvojošie latviešu zinātnieki. No igauņiem pieteikts Lāsmets, no lietuviešiem Balkūnas un Puzinas ,bet kopā 15 —20 dalībnieku.

⊕ Ņujorkas latviešu koklētāju ansamblis A. Jansona vadībā nākošajā vasarā paredzējis koncertbraucienu uz Eiropu. Trīs nedēļās ansamblis apceļos Vāciju un Angliju, kur pagaidām pieteikti 10 koncerti, bet iespējams, ka to skaits par dažiem palielināsies. Ansamblis no Ņujorkas izlidos 24. jūlijā.

⊕ Mirušo piemiņas dienas dievkalpojumi Ņujorkā notika trīs baznīcās un divās kapsētās. No rīta māc. R. Zariņa vadībā bija piemiņas brīdis Grīnvuda kapsētas kapličā, kur pārpelnoti atdusas arī Latviešu preses biedrības pr-ks Ēriks Raisters un vicepr-ce Karola Dāle. Pēcpusdienā māc. A. Ozols vadīja piemiņas brīdi Fernklifa kapsētas kapličā Vestčesterā. Te zināmo un apglabāto latviešu skaits ir 183. Ja šī kapliča agrākajos gados Mirušo piemiņas dienā bija pārpildīta, tad šogad aizņemti bija tikai soli. Labi apmeklēti dievkalpojumi notika Bētlemes baznīcā Bruklinā, Jonkeros un Salā.

ČIKAGA

⊕ Labi apmeklēts bija vietējās Strēlnieku kopas rīkotais Mārtiņvakars Latviešu namā. Sarīkojumu atklāja kopas pr-ks P. Dardzāns, bet runu teica O. Krolls, pakavēdamies pie atsevišķiem interesantiem strēlnieku gaitu epizodiem. Par humoru gādāja aktieris E. Upermanis, bet režisores Māras Antenas vadībā uzveda A. Brigaderes viencēlienu „Čaukstenes". Pēc oficiālās daļas bija saviesīga dzīve ar deju, rotaļām, dziesmām un loteriju. Nebija galdiņa, uz kuŗa trūktu tradicionālā zoss cepeša. Sarīkojums deva labu atlikumu kopas turpmākajam darbam.

V. Š.

KLĪVLENDA

⊕ DV apvienība 11. novembrī Lāčplēšu dienas un Latvijas valstssvētku ietvaros bija rīkojusi Klīvlendas un apkārtnes gleznotāju un daiļamatnieku darbu izstādi, piedaloties 17 māksliniekiem ar vairāk nekā 60 darbiem. Varoņus pieminēja un izstādi atklāja ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komitejas pr-dis K. Avens, cita vidū norādīdams, ka šī izstāde uzskatāma par ievadījumu lielajiem sarīkojumiem, kuŗus nākošā gadā organizēs sakarā ar Latvijas dibināšanas 50 gadiem. Izstādes atklāšanu kuplināja koklētāju ansamblis. Skate turpinājās līdz 19. novembrim, bija labi apmeklēta, pārdots 21 darbs. Izstādi iekārtoja un pārzināja mākslinieks B. Sniedze.

⊕ Latvijas 49. gadadienas svinības bija rīkojusi Klīvlendas latviešu biedrība. Galvenais svētku akts notika 18. novembrī, kuŗā Amerikas apvienības priekšsēdis prof. P. Lejiņš svētku runā pakavējās pie lielās manifestācijas, kas notiks nākošajā gadā, kad trimdas latvieši atzīmēs Latvijas dibināšanas 50. gadskārtu, cita vidū piezīmēdams, ka šis notikums atzīmējams sevišķi plaši un redzami, jo tautai dzimtenē šie svētki liegti. P. Lejiņš uzsvēra, ka galvenais šo svētku sarīkojums notiks Klīvlendā, kur Ziemeļamerikas latviešu saime pulcēsies ASV 4. vispārējos dziesmu svētkos. Valstssvētku akts bija labi apmeklēts, to ar patriotiskām dziesmām kuplināja KLB koris diriģenta J. Ūdra vadībā. — Svētku dievkalpojums notika 19. novembrī Apvienotās draudzes dievnamā. To vadīja māc. I. Gaide. Svētku dievkalpojumi notika arī citās latviešu draudzēs.

GRAND RAPIDI

⊕ Leikvjū slimnīcā 13. novembrī 57 gadu vecumā mirusi Marta Ābele, dzim. Zemiņa. Viņa bija vidzemniece, beigusi Kaucmindes mājturības semināru. Ieceļojusi ASV, viņa kopā ar vīru ieguva lauksaimniecību Grand Rapidu apkaimē, kuŗā tautieši, pirmajos gados svinot līgo svētkus, arvien izjuta laipnu un viesmīlīgu uzņemšanu. Aizgājējai veltīts aizlūgums 16. novembrī notika Edžebīnes bēŗu namā, no kuŗa viņu dienu vēlāk uz Vudlauna kapsētu izvadīja māc. A. Piebalgs un māc. Kr. Hermanis. Kapos atvadījās un ziedus nolika no Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes J. Laucis, no DV apvienības un vanadžu kopas Z. Vēliņa, no korporācijas Lettonia A. Jansons u. c. Draudzes sabiedriskajās telpās bija rīkots bēŗu azaids. Par aizgājēju sēro vīrs, dēls, vedekla ar mazbērniem, brāļi un māsa.

⊕ Ieceļošanas sākuma gados latviešu skolēnu izcilās sekmes vietējās vidusskolās nebija nekāds retums. Kādā skolā audzinātāji pat uzsāka šīs parādības pētīšanu, lai noskaidrotu sekmīguma iemeslus salīdzinājumā ar vietējiem amerikāņu skolēniem. Latviešu jaunieši izpelnījās ne tikai dažāda veida godalgas, bet vienā no skolām „aplasīja" pat visas augstākās stipendijas. Viņu uzņēmumi un intervijas parādījās vietējā laikrakstā. Tagad jāsaka, ka tādi gadījumi tik bieži vairs neatkārtojas, jo latviešu jaunieši „nonivelējušies" uz vietējo līmeņa. Tādēļ ar sevišķu gandarījumu atzīmējams 16 gadus vecais Egils Grīnbergs, kas apmeklē Otavas vidusskolas 11. klasi, šai gadā mācoties vēsturi, angļu un latiņu valodu, matēmatiku un ķīmiju. Viņš ieguvis A atzīmes visos priekšmetos, taču sevišķi tuva viņam ir ķīmija. Par teicamajām sekmēm, labu raksturu un vadītāja īpašībām, kā arī apzinīgu uzdevumu veikšanu Egils Grīnbergs uzņemts par locekli Nacionālajā goda sabiedrībā (National Honor Society). 22. novembrī Otavas vidusskolā svinīgā ceremonijā notika jauno locekļu ievešana šai sabiedrībā un solījuma nodošana. Piezīmējams, ka Egils ir Otavas vidusskolas latiņu valodas kluba loceklis un šoruden ievēlēts par šī kluba priekšnieku. Viņš piedalās arī latviešu jauniešu orķestrī un daudz nodarbojas ar fotografēšanu. Liekas, viņam ir vispilnīgākais fotouzņēmumu klāsts par Grand Rapidu jaunā Latviešu biedrības nama tapšanas gaitu.

V. Z.

ŅUDŽERSIJA

⊕ Sakarā ar DV apvienības Ņudžersijā ierosinājumu, Elizabetes pilsētas galva T. Dans (Thomas G. Dunn) 18. novembri bija proklamējis par Latvijas neatkarības dienu. Pie pilsētas valdes nama plīvoja Latvijas nacionālās krāsas blakus ASV karogam, uz dažām dienām pārdēvēja arī pilsētas dzīvāko satiksmes ielu par Latviešu bulvāri (Latvian Blvd.). Savā proklamācijā Elizabetes galva aicināja pilsētas iedzīvotājus atbalstīt brīvības un taisnības principus, par kuŗiem cīnās latviešu tauta. Saņemot šo proklamāciju, DV apvienības pārstāves Gerda Luca un Laimdota Zekunde pasniedza pilsētas galvam A. Bērziņa grāmatu „The Two Faces of Co-Existence". Pilsētas galva apsolīja nākošajā gadā Latvijas dibināšanas 50 gadu jubilejā sniegt plašāku atbalstu latviešu tautas cīņai par neatkarības atgūšanu.

A. K.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Pēc angļu mārciņas krišanas

VAI GAIDĀMA ANGĻU PREČU CENU SAMAZINĀŠANĀS KANADĀ? KĀ TAS ATSAUKSIES UZ SAIMNIECISKO DZĪVI?

Kāda Holivudas vieglo dziesmiņu skandinātāja priekšnesuma laikā 18. novembra vakarā, Anglijas galvaspilsētā pēkšņi pārtrūka BBC televīzijas raidījuma filma. Mierīgie briti, kas sūca „garo dzērienu" no savām lielajām viskija glāzēm, spēji satrūkās: „Angļu mārciņas kurss pazemināts par 14,3%, banku likme pacelta no 6,5 uz 8%," vēstīja negaidītais paziņojums. Pulkstenis bija 9.30 vakarā.

Mārciņas devalvācija atstāja bumbas sprādziena iespaidu, kādu londonieši nebija piedzīvojuši kopš pēdējā kaŗa, kad britu galvaspilsētā nokrita pāri kanālim raidītais pirmais vācu V—1 lādiņš, kas ievadīja visu pašreizējo raķešieroču sacensību starp pasaules lielvalstīm. Kā parasti visos satraukuma brīžos, londoniešu pirmā pulcēšanās vieta, gluži kā viduslaikos, bija pie valdības nama un ministru prezidenta Vilsona oficiālās rezidences — Dauninga ielā 10. Vispārējā apjukumā arī acīgā Londonas policija nepamanīja, ka pazudis premjēra Vilsona melnais limuzīns, kas stāvēja rezidences priekšā. Tikai otrā rītā nozagto automašīnu atrada Hitrovas lidlaukā.

Kad ziņa par Anglijas finanču krizi aplidoja pasauli, vesela virkne valstu arī nolēma pazemināt savas valūtas kursu. Pirmās par to izšķīrās Bermūda, Dānija, Gvijana, Hongkonga, Īrija, Izraēla Malaja, Malta, Nepala un Spānija. Jaunzēlande, kuŗas saimniecība cieši saistīta ar Lielbritaniju, jauno stāvokli rūpīgi apsveŗ. Pēc pēdējām ziņām arī tā izšķīrusies par savas valūtas kursa ievērojamu pazeminājumu.

Tūlīt atsaucās arī Vašingtona, prezidentam Džonsonam paziņojot, ka viņš darīs visu iespējamo, lai amerikāņu dolaru paturētu stipru, bet banku procentus pacels no 4 uz 4,5. Arī Kanada deklarējusi, ka tās dolara kurss paliks līdzšinējais, bet finanču ministrs Šarps tūlīt pasteidzās piebilst, ka nodokļu paaugstinājums tomēr gaidāms jau pirms Ziemsvētkiem, lai pasargātu Kanadas dolaru no inflācijas. Kanadas dolaru paredzēts noturēt 92,5 centu līmenī salīdzinājumā ar amerikāņu dolaru. Angļu mārciņas jaunais kurss būs 2,57 Kanadas dol. līdzšinējo 3 vietā, bet 2,40 amerikāņu dol. Pirms devalvācijas 1 angļu mārciņa līdzinājās 2,80 ASV dol. Banku procentu likmes Kanadā paaugstināsies no 5 uz 6% gadā, lai aizkavētu Kanadas dolaru aizplūšanu uz ASV, meklējot izdevīgākus procentus naudas ieguldījumiem.

Paredzot, ka finanču ministrs Šarps izšķirsies par drakonisku rīcību Kanadas dolara kursa stabilizēšanai, Kanadas publisko darbinieku arodbiedrība (CUPE), kas apvieno 112.000 biedru, sagatavojusies apkaŗot ikvienu finanču ministra mēģinājumu noturēt dolara kursu uz valdības ierēdņu algu lēses, turot gatavībā visus savus lielos streiku fondus. Divas lokālas arodbiedrības Toronto jau plāno par algas pielikumu 24 — 50% apmērā, kas no nodokļu maksātājiem varētu prasīt 14 milj. dolaru.

Cik grūti pat Anglijas strādnieku valdībai cīnīties ar arodbiedrību pārmērīgajām prasībām valsts grūtākajos brīžos, liecina jaunais atgadījums ar Anglijas ārlietu ministru Braunu, kam bija raksturīga vārdu apmaiņa ar raktuvju strādnieku arodbiedrības pārstāvi Aldhemu no Jorkširas, kas ieradies Londonā, lai organizētu demonstrācijas pret valdības politiku. Arodbiedrības „dūzis" uztraucās, ka ministrs bufetes drūzmā mēģināja aizspiesties gaŗām viņa krēslam ar piezīmi: „Ar jums, strādniekiem, ir nepatikšanas: jūs kļūstiet pārāk trekni!" Ministrs Brauns arodbiedrības pārstāvim vēl pārmeta: „Jums nekad vēl nav bijis tik labi kā tagad! Bet jūs gribat maršēt un protestēt pret pašu strādnieku valdību... Nepatikšanas ar jums ir tādēļ, ka jums klājas pārāk labi. Ir laiks, lai kāds jums to pasacītu!" Aldhems par šo sarunu iesniedza sūdzību premjēram Vilsonam, bet nesaņēma atbildi.

Kanadas laikraksti ironiski piezīmē, ka tūlīt pēc angļu mārciņas kursa pazemināšanas Vilsons pazaudējis savu auto. Daži laikraksti līdzās plašajiem aprakstiem publicējuši mārciņas attēlu ar noplēstu galu, atstājot veselo neskartu karalienes ģīmetnei. Laikraksti arī zīlē, kā mārciņas devalvācija atsauksies uz Kanadas saimniecisko dzīvi. Kanadā ievesto angļu preču cenām, dabīgi, būtu jāpazeminās. Bet vai tā būs? Un kas ar to iedzīvosies? Vai angļu preču importieŗi arī patērētājiem tās pārdos par zemāku cenu? Tie ir jautājumi, uz kuŗiem atbildēt vēl pāragri. Angļu tautai nāksies savilkt vēderjostas ciešāk, bet — kas tās atlaidīs vaļīgāk? Lielie Kanadas preču nami vēl klusē un aprobežojas ar vispārējām frazēm. Itona sabiedrības eksekūtīvais direktors Kinners izteicies, ka vēl pāragri spriest, kādu ietekmi mārciņas devalvācija atstās Itona veikalos, bet piezīmējis, ka Britu nedēļa bijusi ļoti sekmīga un radījusi jaunu pircēju interesi par angļu precēm. Simpsona sabiedrības prezidents Bertons tikai paskaidrojis, ka angļu mārciņas pazemināšana, bez šaubām, atvieglos britu preču pārdošanu.

Vispārējais uzskats ir, ka angļu preču imports Kanadā ievērojami pieaugs. Anglija ir lielākais Kanadas tirdzniecības partneris tūlīt pēc ASV. Šāgada pirmajos sešos mēnešos Kanada ievedusi britu preces par 344 milj. dolaru, par 27 miljoniem vairāk nekā pagājušajā gadā šai pašā laika posmā. Vislielāko summu sastāda angļu automobiļu un to daļu ievedumi. Paredz, ka angļu automašīnu cenas Kanadā varētu pazemināties par apm. 200 dol., tā ievērojami konkurējot ar vācu, franču un japāņu mazvāģiem. Teorētiski britu labāko sporta modeļa mašīnu 3000 dol. vietā varētu pirkt par 2570, angļu eksportierim saņemot 1000 mārciņu. Bet neviena angļu automašīnu pārstāvniecība vēl nevar pateikt, kā viss praktiski izkārtosies Kanadas automobiļu tirgū. British Motor Corporation of Canada Ltd. eksekūtīvais viceprezidents Pakoks, kas pārdod Austin, Morris un citus britu automobiļus, izteicies, ka neparedz lielus cenu pazeminājumus.

Un kā ir ar „skaču" — skotu viskiju? Daudz latviešu priekšroku dod krievu tipa vodkai, bet netrūkst arī „skača" cienītāju, kas apgalvo, ka „pēc tam nesāp galva". Arī šai tirdzniecības laukā pastāv dažādi minējumi. Skotu viskiju Kanadā pārdod par 3 milj. dolaru gadā, un pieprasījumi pastāvīgi pieaug, par spīti tam, ka 1965. gadā cenas paaugstinājās par 11%. Domā, ka viskija cienītāji būs ļoti laimīgi, ja savu iemīļoto dzērienu tagad varēs iegūt par 1965. gada cenām, bet — arī tas vēl atrodas zem lielas jautājuma zīmes.

Vai Kanadas mazais patērētājs vispār būs ieguvējs uz angļu finanaciālo grūtību lēses? Dzīves dārdzība ar visu stabilo Kanadas dolaru pastāvīgi ceļas, bet algas kas nav nodrošinātas ar arodbiedrību streikos izkaŗotām likmēm, ceļas tikai lēnām vai pat gadiem stāv uz vietas. Uz kā rēķina stabilizēsies Kanadas dolars? Valsts savu budžetu galvenokārt bazē uz nodokļiem, ar kuŗiem jāsedz visi lielie robi, kuŗiem proporcionāli pieaug nodokļu likme. Nupat finanču ministrs piedraudējis ar jaunu Ziemsvētku „dāvanu". Nav šaubu, ka jūtami cietīs čaklais Kanadas taupītājs, kam pašam sava māja, kuŗa daudziem iegūta ar grūtiem sviedriem. Šo čaklo taupītāju tagad katrā laikā var iesaistīt kā „bagātnieku" valsts finanaciālajā sistēmā. Tāpat zināms, cik rūpīgi un ar kādu precizitāti iekasē ienākuma nodokli no katra darbā nopelnītās algas centa. Šeit nav nekādas „izlocīšanās", kuŗu bieži mēdz praktizēt citos gadījumos. Kaut pēc jaunā angļu mārciņas kursa dažu britu preču cenas arī mazliet pazeminātos, salīdzinājumā ar reālalgām, no kuŗām liels nobirums gaidāms Kanadas dolara nostiprināšanai, tās, varbūt, izmaksās vēl dārgāk nekā līdz šim.

CANADA

KĻŪSTIET KANADIETIS!

Kanadas pavalstniecība var izrādīties tā atslēga, kas Jums paveŗ durvis uz avansēšanos.

Daudz ir tādu darba vietu, kur priekšroku dod Kanadas pavalstniekiem. Ir arī tādas, kur darbā pieņem tikai Kanadas pavalstniekus.

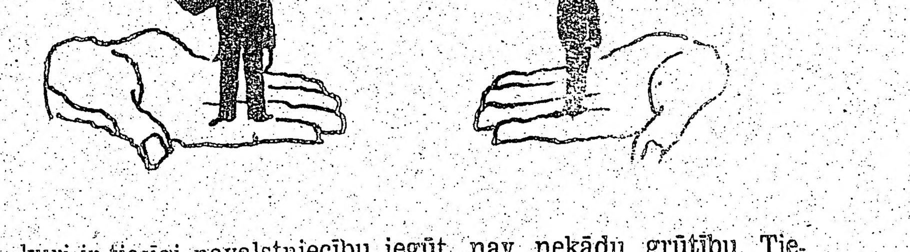

Tiem, kuŗi ir tiesīgi pavalstniecību iegūt, nav nekādu grūtību. Tiesas, kuŗas pavalstniecību piešķiŗ (Citizenship Courts), ir vienmēr gatavas Jums palīdzēt. Tādas atrodas šādās vietās: Halifax, Moncton, Montreal, Ottawa, Sudbury, Toronto, Hamilton, St. Catharines, Kitchener, London, Windsor, Winnipeg, Regina, Saskatoon, Calgary, Edmonton un Vancouver. Painteresējieties jau šodien Jūsu dzīves vietai tuvākajā!

Ja vēlaties, varat rakstīt arī uz adresi: The Registrar of Canadian Citizenship, Ottawa.

Judy LaMarsh

Judy LaMarsh
Sekretary of State

CILVĒKS UZ MĒNESS — 1969. GADĀ

Sacensības pasaules telpas iekaŗošanā turpinas ar neatslābstošu intensitāti, jo tā reizē nozīmē arī militāru spēku. Nebūs vairs ilgi jāgaida, kad pirmais cilvēks sasniegs mēnesi. Tas notikšot jau 1969. gadā. Cerības uz to devusi amerikāņu milzu raķetes Saturn-V ievadīšana orbītā no Kenedija raga 9. novembrī. Tā ir smagākā raķete, kāda jebkad atstājusi zemi, lai lidotu izplatījumā. Vairāk nekā 6 milj. mārc. smagais un 363 pēdu gaŗais izplatījuma kuģis ar 160 milj. zirgu spēku jaudu atstāja savu bazi plkst. 7 rītā ar sekundes precizitāti, uzšaujoties gaisā ar milzu troksni, kas līdzinājās visstiprākajam vulkāna izvirdumam. Jau pēc dažām minūtēm raķete ielidoja orbītā, riņķojot ap zemi 115 jūdžu augstumā.

No Saturn-V atdalījās Apollo kapsula, kas ielidoja 11.400 jūdžu izplatījumā un atgriezās zemes atmosfairā ar 25.000 jūdžu ātrumu stundā. Pēc 8 stundu un 45 min. ilga lidojuma Apollo nolaidās Pacifikā, 600 jūdžu attālumā no Havajas.

Arī ar fotokamerām un dažiem novērošanas instrumentiem apgādātais Surveyor-VI nākošajā naktī mīksti nolaidās uz mēness un uzsāka raidīt uz zemi savus signālus un tuvskatu fotouzņēmumus. Šis lidojums bija paredzēts jau agrāk, bet aizkavējās sakarā ar 3 amerikāņu astronautu sadegšanu izšaušanas bazē šāgada 27. janvārī.

Tieši Saturn-V izšaušanas dienā izplatījuma kuģa projekta vadītājam Dr. Arturam Rudolfam, vācu izcelsmes amerikānim, piepildījās 60 mūža gadu. „Tā bija skaistākā dzimšanas dienas dāvana, kādu jebkad esmu saņēmis," priecājās zinātnieks, kas kaŗa laikā strādājis pie vācu V-2 attīstīšanas.

Nākošā Saturn-V pārbaude sagaidāma pavasarī, vēl bez cilvēku izlidošanas, bet gadu vēlāk, kas varētu būt 1969. gadā, jau cerams, ka mēness virsmu skars pirmā cilvēka kājas. Mēness orbītā plānots ievadīt Apollo raķeti ar astronautiem. Viens no tiem paliktu orbītā, bet abi pārējie ar blakts veida nolaideni nosēstos uz mēness virsmas. Pēc pētījumu izdarīšanas un izciemošanās pie „mēness meitiņām", abi astronauti ar savu „blakti" vai „lidojošo šķīvi" paceltos atkal gaisā, lai satiktos ar Apollo raķeti (kas mēness orbītā visu laiku tos gaidītu, un visi laimīgi atgrieztos atpakaļ uz zemes.

Nesasniedzamais apvārsnis

MIRUŠO PIEMIŅAS DIENĀ JĀNI JASMANI ATCEROTIES

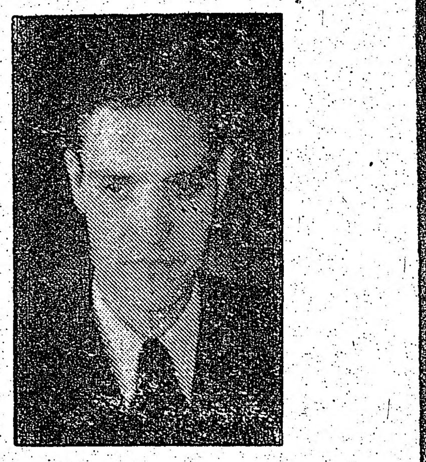

Jānis Jasmanis

Kad Hamiltonas latvieši 18. novembrī pulcējās Latvijas valstssvētku aktā, daudzu skatiens klīda pār apmeklētāju rindām un it kā meklēja Jāni Jasmani, kaut labi zināja, ka Latviešu biedrības priekšnieka kopš 7. oktobra vairs nav dzīvo vidū. Bet tas likās tik neticami, ka pēkšņi vairs nav cilvēka, kas vienmēr bijis un rosījies tautiešu vidū, kad kaut kas bija darāms. Mirušo piemiņas dienā, 26. novembrī, kad radi un daudzie draugi apmeklēja tikai 46 gadus vecā Jāņa Jasmaņa kapa vietu, nevilus atcerējos kādu dzejoli, kuŗā autors runāja par velvi, aiz kuŗas līdz apvāršņa malai izplešas vēl nesasniegtā pasaule, bet tās malā ar katru noieto soli pavirzās arvien tālāk, paliek neaizsniedzama. Vai līdzīgi nav ar cilvēka dzīves ceļu, kuŗā viss iecerētais nekad nav sasniedzams?

Pa šādu velvi gāja arī hamiltoniešiem neaizmirstamais Jānis Jasmanis, kas nekad nenogura tiekties uz priekšu un strādāt. Kaut fiziski viņš bija daudz cietis, griba dzīvot un darboties nebija zudusi. Savu krustu viņš nesa pacietīgi. Pat dzīves pēdējās dienās viņš ne tikai cerēja, bet pat ticēja, ka nenāksies aiziet mūžībā.

Jāni Jasmani jāatceras kā dzīvīguma, spara un apņēmības pilnu cilvēku. Dienās pelnot iztiku ģimenei, viņš vakaros apmeklēja universitāti, tomēr ļaunā slimība liedza baudīt neatlaidības augļus. J. Jasmanis bija viens no pirmajiem, kas sāka rosīties latviešu sabiedriskajos pasākumos Hamiltonā, aktīvi darbojoties Latviešu biedrībā, tās korī un pirmajā latviešu tautas deju grupā. Līdz pēdējai dienai viņš dzīvoja Latvijai, jo tā tēvzemes mīlestības dzirksts, kuŗu viņš aizdedza dzimtenē, lika viņam par savu zemi cīnīties otrā pasaules kaŗā un to nekad neaizmirst svešumā. Viņš atbalstīja visu latviešu organizāciju darbību, bet jo sevišķi jauniešus, jo bija pārliecināts, ka jaunatne būs tā, kas rakstīs Latvijas rītdienas vēsturi. Šo tēvzemes mīlestības dzirksti viņš iededza arī sava 8 gadus vecā dēla Paulīša sirdī, un arī zēns tekoši runā latviski, kaut dzimis un audzis svešā pasaulē.

J. Jasmanis bija arī dabas un skaistuma mīlētājs. Viņa 20 akru lielais zemesgabals Hamiltonas tuvumā, kuŗu nosauca par Rundāli, izveidots galvenokārt ar paša darbu. Rundālē ir bērzu birztala un citu koku un krūmu krāšņums. Bija vēl daudz iecerу Rundāles izveidošanai, bet plāni palika neīstenoti. Neviens pat lāga nezina, ko vēl viņš bija iecerējis, lai Rundāle kļūtu sevišķi skaista latviskuma vieta. Viņš mīlēja makšķerēt, rudenī un ziemā arī medīt, tomēr ne iegūtais loms bija svarīgs, vienīgi vēlēšanās baudīt dabas krāšņumu.

Jānis Jasmanis bija cilvēks, kas nemitīgi virzījās uz priekšu pa dzīves velvi, tikodams sasniegt tās galu, bet jo vairāk viņš paveica un ieguva, jo lielāks kļuva vēl neaizsniegtais. Viņa sapņi un cerības nepiepildījās, bet — vai ir kāds cilvēks, kas var teikt: „Esmu ieguvis visu; nav vairs tādas lietas, kuŗu neesmu izmantojis vai nepazīstu."? Cilvēki, kas aizveŗ acis, dzīvē visu iecerēto nesasnieguši, visvairāk atstāj saviem pēcnācējiem. Mirušo piemiņas dienā ar jaunām skaudrām sāpēm Jāni Jasmani atcerējās dzīvesbiedre ar dēlēnu, satriektā māte, māsas un brāļi dzimtenē, citi radi tuvumā un tālumā, kā ar visas Hamiltonas latviešu organizācijas, it sevišķi Latviešu biedrība un tās koris. Ar Rundāli viņš pats sev uzcēlis pieminekli, kaut pilnībā nepabeigtu.

Bet saka, ka — tāpat kā pēc negaisa nāk saule — arī skumjām seko gaiša pateicība. Tā Hamiltonas latvieši, atceroties lielo darbu veikumu, Jāni Jasmani piemin ar dziļāko pateicību un atziņu: Mūžību iekaŗo tikai tas, kas aizmirst savu es, kas spēj satvert vispār nozīmīgo — to, kas valda pār visu kā mērķis un mēraukla.

Baiba Šmita—Kalēja

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Katru svētdienu pl. 2 pēcpusdienā ĒRGĻU LIGZDĀ filmu izrādes krāsās un skaņās par sportu un dzīvi Kanadā.

2. decembrī — pl. 7.30 vak. Toronto latviešu katoļu vienības saviesīgs vakars ar bazāru Lansdowne Assembly zālē.
2. decembrī — Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš Sv. Jāņa baznīcas telpās, no plkst. 10 rītā līdz 6 vakarā.
2. decembrī — pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas kaŗaskolas atceres aktu. Ieeja pret ielūgumiem.
3. decembrī — plkst. 2 p.p. TLB rīko referātu cikla „Lidojošie šķīvji — fakts vai ilūzija?" otru daļu — „Lidķermeņi modernos laikos", ar illustrācijām un krāsu diapozitīviem. Referēs V. Sabanskis. Pēc referāta atspirdzinājumi un pārrunas. Ieeja pret ziedojumiem. Referāts notiks Latviešu namā.
8. decembrī — plkst. 9.05 vak. TLB inž. un techniķu kopas referāts Latviešu namā. Referēs inž. P. Černavskis — „Ontario atomspēkstacijas".
9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.
9. decembrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā DV Toronto nod. Ziemsvētku eglīte bērniem un pl. 7,30 vak. pieaugušiem.
31. decembrī — pl. 8 vakarā DV Toronto nodaļas namā (125 Broadview Ave.) Jaungada sagaidīšanas balle.
28. janvārī — plkst. 5 TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgais aicinājums Latviešu namā, Toronto. L. Auzānes - Vītoliņas komēdija „Atbalsis."
8. februārī — plkst. 8.15 vakarā pianistes Ilzes Štrauss - Didrichsons koncerts Unitarian koncertzālē, 175 St. Clair Ave. W.
6. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purvs.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS

CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II

ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO

Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi

TOWN & COUN
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, te

sūtie
dāva
agri
ZIEMS
Pasta info

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI PULKSTEŅ
Zeltkales
Aldonas KIVLE
VEIKALS UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W.
Ont., tālr. 533-2837

AUSTRA ŠMIT
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto,

VALD
759
sag
apdroš
uz ko va
Neatsaucama auto apdro
ikvienam licenzētam bra

A. GUG
ZELTK
AG ROTAS
Latviskas rotas ba
sudrabā u
Darbnīcā — 25
Don Mills, Ont.,
Pieprasiet tagad iznākušo rotu katalogu

Prof. LIBERTA GLEZ
izpārdošana par zemām cen
no 2.—4. un 9.—11. decemb
179 Dovercourt Rd. Toronto, tālr.

MĒS IESPIEŽA
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJA
KONCERTU PROGRAMMAS
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPU
VĒSTUĻU VEIDLAPAS, AP
GRĀMATAS, ŽURNĀLU
Labs darbs. Mērenas cena
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, On
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

...niedzamais ...vārsnis

...DIENĀ JĀNI JASMANI ATCEROTIES

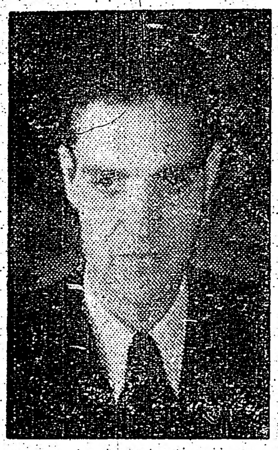

Jānis Jasmanis

su iecerēto nesasnieguši, visvairāk atstāj saviem pēcnācējiem. Mirušo pieminas dienā ar jaunām skaudrām sāpēm Jāni Jasmani atcerējās dzīvesbiedre ar dēlēnu, satriektā māte, māsas un brāļi dzimtenē, citi radi tuvumā un tālumā, kā ar visas Hamiltonas latviešu organizācijas, it sevišķi Latviešu biedrība un tās koris. Ar Rundāli viņš pats sev uzcēlis pieminekli, kaut pilnībā nepabeigtu.

Bet saka, ka — tāpat kā pēc negaisa nāk saule — arī skumjām seko gaišā pateicība. Tā Hamiltonas latvieši, atceroties lielo darbu veikumu, Jāni Jasmani piemin ar dziļāko pateicību un atziņu: Mūžību iekaro tikai tas, kas aizmirst savu es, kas spēj satvert vispār nozīmīgo — to, kas valda pār visu kā mērķis un mēraukla.

Balba Šmita—Kalēja

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Katru svētdienu pl. 2 pēcpusdienā ĒRGĻU LIGZDĀ filmu izrādes krāsās un skaņās par sportu un dzīvi Kanadā.

2. decembrī — pl. 7.30 vak. Toronto latviešu katoļu vienības saviesīgs vakars ar bazāru Lansdowne Assembly zālē.

2. decembrī — Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš Sv. Jāņa baznīcas telpās, no plkst. 10 rītā līdz 6 vakarā.

2. decembrī — pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas karaskolas atceres akaru. Ieeja pret ielūgumiem.

3. decembrī — plkst. 2 p.p. TLB rīko referātu cikla „Lidojošie šķīvji — fakts vai ilūzija?" otru daļu — „Lidķermeņi modernos laikos", ar illustrācijām un krāsu diapozitīviem. Referēs V. Sabanskis. Pēc referāta atspirdzinājumi un pārrunas. Ieeja pret ziedojumiem. Referāts notiks Latviešu namā.

8. decembrī — plkst. 9.05 vak. TLB inž. un techniķu kopas referāts Latviešu namā. Referēs inž. P. Černavskis — „Ontario atomspēkstacijas".

9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.

9. decembrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā DV Toronto nod. Ziemsvētku eglīte bērniem un pl. 7,30 vak. pieaugušiem.

31. decembrī — pl. 8 vakarā DV Toronto nodaļas namā (125 Broadview Ave.) Jaungada sagaidīšanas balle.

28. janvārī — plkst. 5 TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgais aicinājums Latviešu namā, Toronto. L. Auzānes - Vītoliņas komēdija „Atbalsis."

8. februārī — plkst. 8.15 vakarā pianistes Ilzes Štrauss - Didrichsons koncerts Unitarian koncertzālē, 175 St. Clair Ave. W.

6. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purvs.

...ĪNAS
...LLE
...Y II
...RS
...DE

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTĪ ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZAS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 10 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, 3 vannas istabas, garāža. Īpašums brīvs no parādiem.

Danforth — Broadview: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $25.900, iemaksa $5.000.

O'Connor Dr. — Greenwood: Atsevišķs 6 istabu bungalovs, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $19.500.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

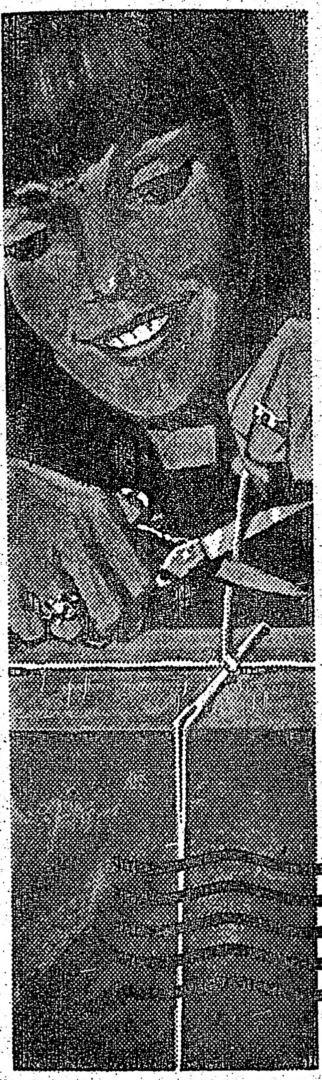

ESIET EKSPERTS DĀVANU SŪTĪŠANĀ UZ ĀRZEMĒM

sūtiet visus dāvanu saiņus agri

EIROPĀ
ZIEMSVĒTKU GAISA PASTA TERMIŅI
sainiem — 8. decembris
vēstulēm — 11. decembris

POSTES CANADA POST
UN JŪSU MĪĻIE TOS SAŅEMS LAIKĀ

Pasta informāciju skat. tālruņa dzeltenajā grāmatā.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅU NODAĻA
491 College St. Toronto 4, Ont.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām. Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto

+

Mūsu nodaļas biedrs, bijušais valdes un revīzijas komisijas darbinieks

VOLDEMĀRS GRAVA

aizgājis mūžībā šāgada 24. novembrī.

Es sapni par dzimteni
pagalvī likšu . . .

Sērās DV TORONTO NODAĻAS SAIME

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 51
17 Queen Street E.

Vecāks ierēdņu pāris
meklē mazu
DZĪVOKLI
klusā mājā,
vēlams Toronto rietumos.
Zvanīt vakaros līdz plkst. 10; tālr. 767-7831.

DĀVINIET ZIEMSVĒTKOS DRAUGIEM UN PAZIŅĀM DAUGAVAS VANAGU IZDEVUMUS!

T. Dangavs — Strandējušo sala, proza....	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90

Pieprasiet: DV Grāmatnīcā,
491 College Street, Toronto 4,
Ont., Canada.

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI PULKSTEŅI
KALUPE
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2837
Tautiešiem atlaide

PUĶU VEIKALS
Venus
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅŠ

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto, LE 5-6792

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1 A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALD BEBRIS
759 - 0266
sagādā apdrošināšanu, uz ko var paļauties.
Neatsaucama auto apdrošināšana ikvienam licenzētam braucējam

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROGIS

Sūtiet naudu uz
LATVIJU
un saņemiet par to vairāk, nemaksājot sūtīšanas izdevumus.
US dolaru certifikāti vislabākā dāvana
TIKAI US DOLARU CERTIFIKĀTI
dos jūsu piederīgiem izdevību četrreiz vairāk iepirkties nekā skaidrā naudā rubļos. To jums piederīgie apliecinās.
TIKAI AR US DOLARU CERTIFIKĀTIEM
jūsu piederīgie spēs iegādāties visu, kas viņiem vajadzīgs — pārtiku, apģērbu un daudzas citas lietas — amerikāņu un rietumeiropiešu un vietējos ražojumus caur speciāliem VNESHPOSYLTORG dolaru veikaliem par pazeminātu cenu dolaros.
To jūsu piederīgie apstiprinās.
PILNĪGA GARANTIJA. BEZ PIEMAKSAS.
Par šiem pakalpojumiem nav jāpiemaksā ne sūtītājam, ne arī saņēmējam, jo visus izdevumus sedz Vneshposyltorgs.
Pasūtiniet TAGAD TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010.
Pieprasiet jaunāko bezmaksas cenrādi.

10% pazemināta dāvanu cena uz PSRS
automobiļiem, motocikliem, televīzijas, pārnesamiem radio un skaņu lenšu aparātiem. Pasūtinājumus nodot līdz š. g. 29. decembrim.
Pieprasiet bezmaksas katalogu.

Maza mēbelēta
ISTABA
IELAS PUSE
vieniniekam — Danforth — Jackson rajonā.
Tālr. 465-3613.

Igauņu
CEĻOŠANAS AĢENTŪRA
Tempo Travel
592 Mount Pleasant Rd. Toronto 7.
Zvanīt birojā 481-7722; mājās — 757-5080. Mēs izkārtojam ceļojumus ar gaisa satiksmi, kuģiem, pa dzelzceļu vai ar autobusiem.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā. 491 College St., Toronto 4, Ont.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E
HO 6 - 5 1 5 2

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
... RONCESVALLES AVE
Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholds un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas ELMĀRA GULBIS

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033
Pieprasiet tagad iznākušo rotu katalogu — cenrādi.

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS
● Turpat dabūjami BILŽU LOGATI ●

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 5-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-8153
Parkošana ... ...

Prof. LIBERTA GLEZNU
izpārdošana par zemām cenām
no 2—4. un 9.—11. decembrim
179 Dovercourt Rd. Toronto, tālr. 535-4905.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

MĒS IESPIEŽAM
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

PAZIŅOJUMS
Ar šo daru zināmu latviešu sabiedrībai, ka jūsu latviešu pārstāvis Kanadā *palīdzības saiņu pārsūtīšanas firmai* INTERTRADE EXPRESS CORP.
VITOLDS KĀRKLIŅŠ, Sadberijā, mainījis adresi un tagad sasniedzams 400. ST. RAPHAEL St., SUDBURY, ONT.
IZMANTOJIET PIRMSSVĒTKU CENU PAZEMINĀJUMUS!

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Danforth — Woodbine: 7 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, 2 modernas virtuves, 1 četrdaļīga un otra 2 daļīga vannas istaba. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Viena obligācija. Iemaksa $2.900.

Kingston Rd. — Warden: 5 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs. Jauna eļļas apkure, moderna virtuve un vannas istaba. Izbūvēta atpūtas telpa pagrabā. Privāts iebraucamais ceļš un vieta dubultgarāžai. Īpašums labi uzturēts. Cena $22.500.

O'Connor Dr. — Pape: 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, liela moderna virtuve, vannas istaba un atsevišķa tualete pagrabā. Iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $6.000.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ ZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

DZIMTENES SPORTISTI LIEK PAR SEVI RUNĀT

Tikko publicētajā pasaules visu laiku labāko desmitcīņnieku sarakstā 21. vietā ar 7769 punktiem ierindojies latvietis Jānis Lanka, kas šo rezultātu sasniedza pēc sīvas cīņas ar Tokio olimpisko spēļu medaļas ieguvēju igauni Reinu Aunu. Sacensībā Magdeburgā (Austrumvācijā) 16. un 17. septembrī Reins uzvarēja ar savu vispār labāko rezultātu — 7979 punktiem, kas viņam dod 9. vietu pasaules visu laiku labāko sarakstā. Toties J. Lankas pārspētajos tagad ir arī kādreiz tik leģendārais amerikānis Bobs Mataiass, kas pēckara gados uzvarēja divās olimpiskajās spēlēs, tā gūstot panākumu, kuŗu līdz šim nevienam desmitcīņniekam vēl nav bijis pa spēkam atkārtot.

Sacīkstēs Ļeņingradā 1. oktobrī startēja arī Laimonis Māliņš, trīssoļlēkšanā ierindojoties 3. vietā ar rezultātu, kādu nav iespējis vēl neviens latviešu lēcējs — 16,23 m. Uzvarētājs krievs Kurkjevičs veica 16,6 m tālumu, bet 2. vietas ieguvējs Šastitko 16,32 m. Tajās pašās sacīkstēs igaunis Tonu Lepiks uzvarēja tāllēkšanā ar 8,02 m rezultātu. V. T.

ŠACHA ZIŅAS

„Pacific" atklātajā turnīrā piedalījās tikai viens latviešu šachists — Ivars Dālbergs, kas ar 4—2 punktiem ieņēma 4. vietu.

ASV šāgada atklātajā meistarības turnīrā labus panākumus guva latviešu jaunatnes šachists Andris Kārkliņš, nezaudējot nevienu spēli, taču 8 beidzot neizšķirti. Tā viņš ar 4 uzvarām un 8—4 punktiem ierindojās 13. vietā 168 dalībnieku vidū. Šajā turnīrā Alvis Zuntaks no Kanadas panāca respektējamu 7—5 punktu rezultātu.

Kalifornijas atklātajā meistarības turnīrā Viktors Pūpols no Sietlas, panākot 6—1 punktu rezultātu, kopā ar diviem amerikāņiem dalīja 1. vietu. Pūpols turpināja spēlēt arī Dienvidkalifornijas atklātajā turnīrā, kur guva respektējamu vērtējumu 4,5—1,5 punktu skaitu.

Trimdas latviešu pašreiz labākais šachists Ivars Kalme ieguvis doktora gradu matēmatikā.

Arkādijs Strazdiņš jau 15. gadu pēc kārtas uzvarēja Jaunanglijas meistarsacīkstēs, šoreiz ar 23,5—0,5 punktiem. V. Š.

NACISTU MEDNIEKI SODĪTI

Minchenes tiesa ar 3 mēnešiem cietumsoda, kā bija pieprasījis prokurors, sodījusi abus izraēlas nacistu medniekus — Danielu Gordonu un Baruchu Suru. Pirmā dzīvesvieta ir Haifa, otra — Telaviva. Sākumā viņi liedzās, ka ir Izraēlas pavalstnieki, ko neatzina arī Izraēlas sūtnis Vācijā. Policijas izmeklēšana un dokumentu pārbaude tomēr noskaidroja patiesību.

Kā jau zināms, abi centīgie cilvēku mednieki bija plānojuši Sofijas Milleres dzīvoklī Minchenē parfotografēt privātos albumus un korespondenci, lai tā sadzītu pēdas bijušajam gestapo priekšniekam un Himlera palīgam Heinricham Milleram. Gordons un Baruchs bija apgādājušies ne vien ar fotoaparātiem, bet arī ar īsviļņu raidītāju, lai sazinātos ar trešo personu nama ārpusē. Policija abus iebrucējus apcietināja. Tie vēlāk paskaidroja, ka esot nacistu mednieku „amatieŗi".

Viņus nopratināja arī Rietumberlīnes prokurātūra, kam sekoja Keita apcietināšana Panamā, uzskatot viņu par Heinrichu Milleru. Kad pēc personības noskaidrošanas, ieskaitot arī pirkstu nospiedumu pārbaudi, Keitu no cietuma atbrīvoja, viņa advokāts paskaidroja, ka ierosinās sūdzību pret Rietumvācijas valdību, kas noticējusi žīdu apgalvojumiem un caur savu Panamas pārstāvniecību ierosinājusi par Milleru noturētā Keita apcietināšanu un izdošanu Rietumvācijas iestādēm tiesāšanai kā kaŗa noziedznieku. Daži laikraksti piezīmē, ka ar to Milleram būtu sagādāta zināma drošība un izdarīts pakalpojums, jo Rietumvācijā augstākais soda mērs ir mūža ieslodzījums, kamēr nolaupīšanas gadījumā viņu Izraēlā pakārtu tāpat kā pirms dažiem gadiem Adolfu Eichmanu, kuŗu žīdu agenti 1960. gada 13. maijā nolaupīja Buenosairesā uz ielas, kad tas atgriezās no darba fabrikā. Žīdi tic, ka Millers vēl ir dzīvs un slēpjas.

Domā, ka Millers bijis viens no pēdējiem, kas redzējis Hitleru dzīvu. Viņš uzturējies Hitlera bunkurā Berlīnē vēl 1945. gada 29. aprīlī, naktī, kad Hitlers nošāvies. Vispirms Hitlers noindējis savu suni un piedāvājis indi arī divām savām sekretārēm, ja viņas to vēlētos. Tad viņš ar rokas spiedienu no klātesošajiem atvadījies un izgājis blakus telpās, kur ar Ievu Braunu, ar kuŗu pēdējā brīdī oficiāli salaulājies, nošāvies. Bija pagājuši tieši 12 gadi un 3 mēneši, kopš Hitlers bija sagrābis Vācijā varu. Millers atradies mazajā partijas dižvīru grupā, kuŗa piedalījusies Hitlera un Evas Braunas līķu sadedzināšanā. Pēc šīs versijas Milleru pievākusi padomju čeka un iesaistījusi savā dienestā. Nacistu mednieku „štāba priekšnieks" Simons Vizentāls tomēr netic, ka Millers varētu atrasties Pad. savienībā, vai tur vispār atradies. Kad žurnālisti piezvanīja pa tālruni Vizentālam Vīnē, lai iegūtu informāciju Panamā apcietinātā Keita lietā, Vizentāls izvairījās paskaidrojumus sniegt. Tikai kādā citā gadījumā viņš izteicās, „a pēc 20 gadu prakses nacistu pēdu dzīšanā viņš esot drošs, ka arī Martins Bormans vēl dzīvs un drīz vien viņu redzēšot tiesas priekšā. Bormans un Millers uzturot ciešus sakarus Dienvidamerikā. Jau tūlīt pēc kaŗa beigām Vizentāls esot uzzinājis, ka darbojusies pagrīdes organizācija, kuŗa palīdzējusi augsta ranga SS-virsniekiem un viņu ģimeņu locekļiem izkļūt drošībā jau pirms kaŗa beigām.

Attieksmē uz nacistu medīšanu Vizentāls izteicies, ka viņiem nekad nevarot piedot. Ja to darītu, viņu noziegumi varētu atkārtoties pēc 20, 50 vai arī 100 gadiem...

Pārsteigums
Treju Baltijas tautu literārā žurnāla
TREJI VĀRTI
pieci numuri jau iznākuši, bet dažs labs latvietis to nav vēl lasījis, nav pat pasūtinājis.
PASTEIDZIES!
Viena gada abonementa čeks par 7 dol. rakstāms „Treji Vārti". Sūtāms: TV, P. O. Box 27-A, Detroit, Mich. 48232, USA.

W. M. Hafnere, MASIERE
ar Dr. gradu
pieņem zīdainīšus no 3 mēn. vecuma, bērnus un pieaugušus ar ārsta ieteikumu, kā arī dāmām un kungiem masāžas veselības uzlabošanai. Tālr. 762-1388.

Izmantojama iespēja

SVACILANDES PETĪCIJA APVIENOTĀS NĀCIJĀS VAR NODERĒT BALTIEŠIEM KĀ PRECEDENTS

S. J. Zvāne, Ngvānes (Svacilandes) nacionālā atbrīvošanas kongresa (NNLC) galvenais ārlietu pārstāvis nosūtījis petīciju Apvienoto nāciju speciālās komitejas (Committee of 24) priekšsēdim par situāciju attieksmē uz deklarācijas „Neatkarības piešķiršana koloniālzemēm un tautām" izlietošanu.

Pašreiz Svacilandi pārvalda Lielbritanija. NNLC tomēr nav tik ļoti nobažījusies par britu administrāciju, kā par nelabvēlīgo iespaidu, kādu, pēc tā domām, territorijā rada Dienvidafrika. It sevišķi tā norūpējusies par t.s. apartheida (rašu atšķirības) uzskatu izplatīšanu.

Runājot par Apvienoto nāciju līdzšinējo darbību šai laukā, NNLC iesniegumā teikts: „Vilāmies domādami, ka varēsim iznīcināt t.s. apartheidu ar Apvienoto nāciju rezolūciju palīdzību." Taču NNLC uzskats ir, ka, padarot šo problēmu starptautiski pazīstamu, panākta gandrīz pilnīga Dienvidafrikas izolēšana diplomātiskajā laukā. Rezultātā baltie pārvaldnieki bijuši spiesti izbeigt runas par „baaskap" (virskundzību) un sākt spriest par separātu brīvību. Tas tomēr nozīmē soli uz priekšu.

Savā petīcijā NNLC pieprasa konstitūciju, kas būtu bazēta uz visu pieaugušo balss tiesībām, t. i. katram cilvēkam viena balss. Lai nodrošinātu šo tiesību pilnīgu izmantošanu arī praksē, tālāk pieprasīta AN pārraudzība visās nākošajās balsošanās.

Sīki izstrādātajā memorandā, kas iesniegts petīcijas atbalstīšanai, ir trīs punkti, kuŗi atgādina baltiešu problēmu. Pirmkārt — NNLC ziņojumā teikts, ka, Dienvidafrikai saimnieciski strauji izplešoties, tā dažkārt izdara arī nelikumīgus sirojumus Svacilandē. Protams, Pad. savienības saimnieciskā ekspluatācija Baltijas valstīs daudzkārt pārsniegusi šo Dienvidafrikas „sirojumu" apmērus. Šis arguments, kaut arī pierādīšanas ziņā tas būtu viens no grūtākajiem, varētu būt visiespaidīgākais tai ziņā, ka ar tā palīdzību varētu cerēt iegūt jauno Afrikas valstu simpatijas. Afrikāņi ļoti skaidri apzinās saimnieciskās ekspluatācijas postu, jo vēl pavisam nesen jaunās valstis pašas bijušas šādas rīcības upuŗi; dažas to vidū pat cieš vēl tagad.

Dienvidafrika arī apsūdzēta par t.s. „leļļu politiku" financēšanu. Kas gan cits ir pašreiz Baltijas valstu vadošie komūnisti, ja ne Kremļa samaksātas un balstītas lelles? Afrikāņiem šāda veida gājieni vēl relātīvi sveši, jo viņi labāk pazīst tiešo opoziciju — naidīgās varas uzturētus kaŗa algādžus. Baltiešu interesēs būtu, lai afrikāņi iespējami drīz atskārstu, ka „neredzamo aukliņu raustīšana" tikpat bīstama viņu neatkarībai kā cīņa kaujas laukā.

Trešā līdzība attiecas uz pantu Dienvidafrikas ūnijas likumu kodekā, kas izdots 1909. gadā un kuŗā paredzētas iespējas, kā jaunas provinces inkorporēt Dienvidafrikas ūnijā. NNLC izteicis bažas, ka šo likuma pantu varētu piemērot Svacilandei. — Arī Pad. savienības konstitūcijā ir likuma pants, kuŗā noteikts, kā citas valstis drīkst iesniegt tai pievienošanās lūgumu un pēc tā akceptēšanas iekļauties Pad. savienībā. Runājot par Baltijas valstīm, Maskava uz šo pantu atsaucas, apgalvojot, ka Baltijas valstu „lūgumu" atbalstījuši paši šo valstu iedzīvotāji, kā esot redzams no „nobalsošanas" rezultātiem.

NNLC pieņem, ka arī balsošanas procesā var notikt nelikumības un viltojumi, kuŗu dažādie veidi uzskaitīti gaŗākā sarakstā. Tādēļ viegli saprast, ka nākošajām balsošanām NNLC pieprasa Apvienoto nāciju pārraudzību. Līdzīga starptautiskas organizācijas pārraudzība būtu ļoti derējusi 1940. gadā Baltijas valstu „nobalsošanās". Ja AN piekristu šādai rīcībai — pārraudzīt nobalsošanu Svacilandē, tas dotu ļoti noderīgu pierādījumu, ka šī organizācija principā atzīst nelikumīgu vēlēšanu iespēju. Reizē ar to baltiešu rokās būtu spēcīgs ierocis 1940. gada „nobalsošanas" nelikumības pierādīšanai. Baltiešiem satiekoties ar ārzemniekiem, šo „vēlēšanu" jautājumu piemin visai bieži.

Vairākas baltiešu organizācijas jau iesniegušas dažādiem Apvienoto nāciju iestādījumiem savas petīcijas, arī turpinās tādas iesniegt. Tādēļ derētu apzināties, ka viens no galvenajiem jautājumiem, apsveŗot kāda iesnieguma derīgumu, ir — aplēst tā cirkulācijas iespējas Apienotajās nācijās. Ikvienā likumdošanas iestādē labvēlīga precedenta atrašana lielā mērā palīdzējusi pašķirt ceļu līdzīgiem gadījumiem. Tas jāievēro arī tiem, kas savus iesniegumus nodod Apvienoto nāciju pārbaudei un lēmumiem.

Inta Paegle

Nasers gatavojas padzīt žīdus

Prezidents Nasers piedraudējis, ka Ēģipte gatava atgūt Izraēlas okupētos arabu apgabalus ar varu, ja Apvienotās nācijas nespēs atjaunot agrākās robežas. Nasers paskaidroja, ka Ēģiptes bruņotie spēki tagad ir daudz stiprāki nekā pirms jūnija kaŗa ar Izraēlu. Viņa runa nacionālajā sapulcē bija stingra un noteikta, prasot žīdu izvākšanos no sagrābtajiem Ēģiptes, Jordānijas un Sīrijas apgabaliem. Nasers uzsvēra: „Kas paņemts ar varu, to nevar atgūt miera ceļā!" Ēģiptes prezidents atklāti pateica, ka neatļaus Izraēlai kuģot pa Suecas kanāli, vienalga, ko tas maksātu. Nasers skarbi kritizēja arī savas armijas vadību, kas, dzīvodama greznībā, pāniskās bailēs ļāvusi sevi žīdiem sakaut.

Apvienoto nāciju drošības padome atzinusi angļu formulu, kas aicina Izraēlu atvilkt savus spēkus un pieņemt AN vidutājību, reizē aicinot arabus izbeigt kaŗa stāvokli ar Izraēlu. No Jeruzalemes ziņo, ka Izraēla gatava sadarboties AN priekšlikuma ietvaros, bet Nasers norādījis, ka priekšlikums nav pietiekams krizes nokārtojumam un ka viņš nevēlas būt izaicināts uz pārsteidzīgu rīcību. Laiks strādā arabu labā, jo territorijas, kuŗas sagrābusi Izraēla, ir daudz plašākas nekā žīdi var pārvaldīt. Beigās Nasers uzsvēra: „Nebūs sarunu ar Izraēlu, neklusēs arī arabu ieroči!"

Nasers nav vairījies atzīt arabu zaudējumus kaŗā ar Izraēlu. Viņš minēja 10.000 kritušu arabu kareivju un 1500 virsnieku. Žīdu gūstā krituši 5000 kareivji un 600 virsnieki. Bez tam vēl zaudēti 40 gaisa spēku virsnieki. Arabi zaudējuši 80% no sava apbruņojuma.

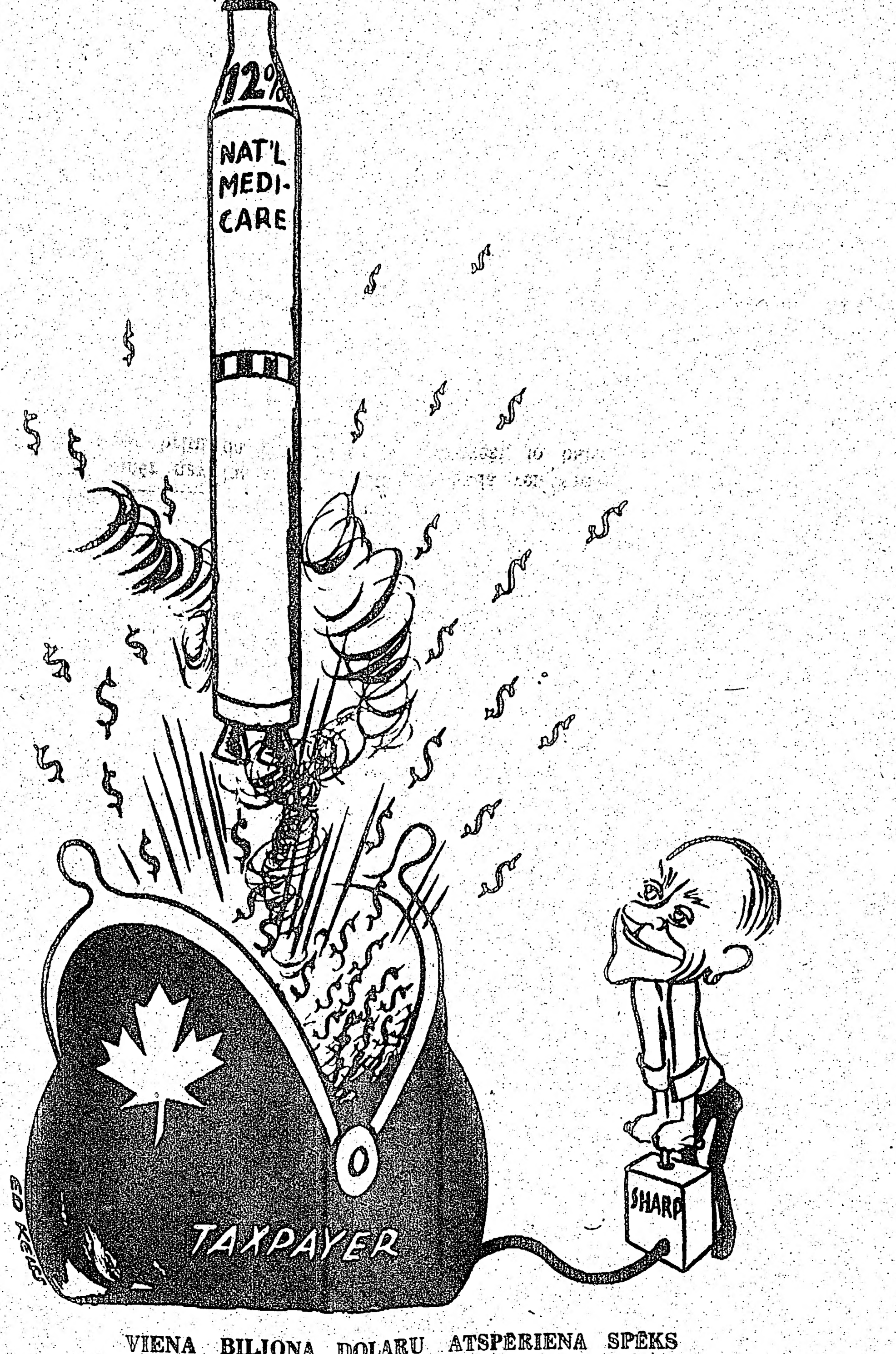

VIENA BILJONA DOLARU ATSPERIENA SPĒKS

Ed. Keiša karikatūra

VAI GAIDĀMS LŪZUMS KANADAS UN FRANCIJAS ATTIEKSMĒS?

Kopš šāgada Degolla neparastās vizītes Montreālā, kad viņš pēc Kvebekas franču separātistu musināšanas uz šķelšanos bija spiests pārtraukt savu viesošanos un atgriezties Parīzē, nav vēl beigusies dažādos izlēcienos rūdītā Francijas prezidenta „gādība" par šīs Kanadas provinces separātistiem. Šī Degolla „palīdzība" aizgājusi pat tik tālu, ka Kanadas politiskajās aprindās jau nopietni runā par diplomātisko attieksmju pārtraukšanu ar Franciju, vismaz galotņu diplomātijā.

Atstājot 27. novembrī Anglijas galvaspilsētu Londonu, Kanadas ministru prezidents Pīrsons izteica brīdinājumu Francijai neiejaukties Kanadas iekšējās lietās. Tai pašā laikā Degolls aicināja Kvebeku kļūt par patstāvīgu valsti. Pīrsons neminēja Degollu vārdā, bet nosodīja gollistu politiku attieksmē uz NATO un Anglijas lūgumu uzņemt Eiropas koptirgū. Degolls savukārt pārmeta Otavas valdībai, ka tā nostādījusi Kanadas frančus „zemākā pakāpē", un aicināja pārkārtot visu Kanadas politisko sistēmu, lai paceltu Kvebekas provinci „suverēnas valsts līmenī, ar valdības varu pašu Kanadas franču neierobežotā patstāvībā". Degolls savu Kanadai adresēto runu teica ap 1000 visas pasaules reportieŗiem Parīzē, soloties apvienot visus frančus abpus Atlantijas okeānam, ieskaitot arī ārpus Kvebekas dzīvojošos.

Nākošajā gadā paredzēta Kvebekas premjēra Daniela Džonsona viesošanās Parīzē, lai apspriestos ar Francijas valdību, bet vēl nav minēts noteikts datums. Nav šaubu, ka Kvebekas krize padziļināsies un radīs smagas problēmas Kanadas federālajai valdībai, kuŗai jābūt ļoti uzmanīgai, lai attieksmes ar lielo Kanadas franču apdzīvoto provinci vēl tālāk nesaasinātos. Politiski novērotāji domā, ka diplomātiskais lūzums ar Franciju būtu tieši tas, ko Degolls vēlas, lai Kvebekas krizi vēl tālāk paplašinātu. Šāds Kanadas valdības solis sašķeltu arī lojālos Kanadas frančus, kas nav labvēlīgi pret separātisma tendencēm.

Pie koka pienaglota meitene

Policija Detroitā apcietinājusi trīs motociklistu bara braucēju dalībniekus 18 — 24 gadu vecumā, kuŗiem dzina pēdas pēc tam, kad Palmbīčā, Floridā, atrada pie koka pienaglotu kādu 18-gadīgu meiteni, kuŗai naglas bija izdzītas caur rokām. Meitene pašreiz atrodas policijas apsardzībā.

Trīs apcietinātie motociklisti bija saslēgti kopā, kamēr gaidīja uz tiesas lēmumu. Bārdaiņi visu laiku viens otru sirsnīgi skūpstīja. Policija, kas iepazinusies ar šo bara braucēju paražām, paskaidro, ka skūpstīšanās starp vīriešiem piederot pie viņu „rituāla", jo vēloties ar šādām neparastām izdarībām salauzt „vecās paaudzes aizspriedumus".

Apcietināti arī divi citi motociklistu kluba dalībnieki. No visiem pieprasīta 10.000 — 15.000 dol. liela drošības nauda, kamēr lieta nāks iztiesāšanā. Floridas šerifs apņēmies padzīt visus pūļa braucējus.

Arī uz Kanadas lielceļiem arvien biežāk parādās bārdaiņi ar saviem motocikletiem, zābakos un melnās ādas jakās ģērbti, kas, baros braucot lielā ātrumā, izlokas pa autobraucēju vidu, daļai nositoties un ieraujot satiksmes negadījumos arī citus.

⊕ Trīs amerikāņu armijas seržanti, kuŗus vietkongi atbrīvojuši no gūsta, atgriezušies ASV. Viņi izteikušies, ka ir bezgala laimīgi būt atkal mājās Divi no viņiem izlidoja no Ņujorkas uz noteikto armijas novietni, bet trešais ievietots slimnīcā, lai atspirgtu no pārciestās asinssērgas un nepilnīgā gūstekņu uztura.

⊕ Rietumberlīnes jaunais pilsētas galva Klauss Šics griezies pie Austrumberlīnes estādēm ar aicinājumu atvērt Ziemsvētkos Berlīnes mūri svētku apmeklējumiem dalītajā pilsētā.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Montrealas pilsētas pārvalde nolēmusi paturēt Expo 67 izstādes laukuma divas salas ar 78 celtnēm pastāvīgai lietošanai izstāžu — gadatirgu vajadzībām ik gadu no maija līdz oktobrim. Pilsētas dome cer uz 6 milj. dolaru profitu gadā, aplēšot 1,25 dol. ieejas maksu. Šis Montrealas lēmums ļoti nepatīkams Toronto domei, jo mazinās jau tā zūdošo apmeklētāju skaitu Kanadas nacionālajai izstādei augusta beigās, kuŗu nav iespējams pavairot ne ar kādu „pasaules" slavenību piedalīšanos.

☆ Nobalsošanā federālajā parlamentā ar 14 pret 11 balsīm izjaukta pasta ministra Ž. Kotes cerība izvilkt savu ministriju no 30 milj. dol. deficīta gadā, paaugstinot pasta likmes par 1 centu vēstulēm un pārkārtojot pārējo sūtījumu likmes. Koti balsošanas iznākums redzami uztraucis. Pret iesniegumu balsojuši konservātīvie un jaundemokrati.

☆ Kanadiešu mieru uzturētāja armijas vienība — 900 vīru — neapmierināta ar savu lomu Kiprā. Kāds Karaliskā kalniešu pulka seržants izteicies, ka kanadiešu kaŗavīri Kiprā nezinot, vai pretoties, t.i., iejaukties vietējās cīņās, vai mukt, jo viņiem īstenībā neesot atļauts darīt it nekā, lai aizkavētu cīņas grieķu un turku starpā. Viņi vairākkārt pieprasījuši atļauju iejaukties, bet arvien atradies kāds „gļēvs" politiķis, kas nav vēlējies, ka AN spēki izbeigtu asinsizliešanas.

☆ Ontario zobārstu apvienība paziņojusi, ka sākot ar 1968. gadu, paaugstināsies zobārstu likmes par 2—3 dol., jo pēdējos 2 gados zobu techniķu pakalpojumi sadārdzinājušies par 40 proc.

☆ Kreditistu partijas līderis Reals Kauets, nosodīdams Francijas prezidenta Degolla jaukšanos Kanadas iekšējās lietās, aizrādījis parlamentā, ka franču tiesības pašlaik Kanadā atzīst tik ļoti kā vēl nekad. Attieksmē uz Kvebekas provinci jāatzīstot, ka tai Kanadas federācijā līdz šim bijusi lielāka suverēnitāte nekā jebkurai zemei Francijas protekcijā...